БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 127 (358)

28 ИЮНЬ СЕШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Областимизда (1-нчи бет).

М. Халилов. — Бешйиллик илғорлари сменасида (1-нчи бет).

УЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА 3-нчи «Далварзин» совхозида ғўза парваришининг қониқарсиз уюштирилганлиги тўғрисида (1-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: И. Муллажонов. — Кўргазмали агитациянинг кучи (2-нчи бет).

МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА НАЗАРИЯНИ УРГАНУВЧИЛАРГА ЕРДАМ. — Қ. Маҳмудов. — Дун'ёнинг моддийлиги ва унинг тараққиёт қонунияти (2-нчи ва 3-нчи бетлар).

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар, мўл ҳосил етиштиришнинг ҳал қилучи ҳозирги кунларида ғўза парваришини янада яхшилайлик (3-нчи бет).

В. М. Молотов ҳузурида матбуот конференцияси (4-нчи бет).

БМТнинг Сан-Францискодаги юбилей сессиясида (4-нчи бет).

В. М. Молотов Сан-Францискодан жўнаб кетди (4-нчи бет).

Ғўза парвариши даврида меҳнатни тўғри ташкил этайлик

Илғорликка эришишнинг бирдан-бир муҳим шарти — меҳнатни тўғри ташкил этишдадир. Ана шу шарт тўла амалга оширилган колхоз ва совхозда берилган топшириқ ҳамавақт тўла ҳамда ошириб бажарилади, колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг белгиланган нормани бирярим-икки ҳисса қилиб адо этишига эришилади.

Илғор колхозларнинг правлениелари, партия ташкилотлари меҳнат интизомини ҳартарафлама мустаҳкамлашга алоҳида э'тибор бераётганлари сабабли, у ерларда ғўза парвариши юзасидан берилган графиклар доим ошириб бажарилаётир.

Меҳнат интизомининг мустаҳкам бўлиши даставвал колхозчиларга қулай иш шароити яратиб бериш блан боғлиқдир. Агар дала шийпонлари ҳақиқий дам олиш жойига айлантирилган бўлмаса, бу ерларда белгиланган вақтларда иссиқ овқат, чой ташкил этилмаса, пул ва ғалла аванслари бериб турилмаса, ўша колхоз ва совхозда меҳнат интизоми бўшашиб кетади. Бу ҳолни колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари тўла ҳисобга олишлари, пахтакорлар тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилишлари керак.

Ғўза парвариши қизғин тус олган ва мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилучи давр ҳисобланган ҳозирги кунларда ҳарбир киши фидокорона меҳнат қилиши, даставвал колхоз раҳбарларининг оила а'золари шахсан намуна кўрсатиб ишлашлари ҳаржиҳатдан муҳимдир. Колхоз раислари, полеводлар, бригадирларнинг хотинлари, қариндошлари далага чиқиб, ғўза парваришида актив иштирок этса ва белгиланган нормани ошириб бажариб турсагина, бошқалар улардан ўрнак олиб ишлайдилар ва шундай қилиб, умумий юксалишга эришилади.

Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг бажарган ишларини сон ҳамда сифатига қараб тўғри ҳисобга олиш ғоят муҳимдир. Нормасини сифатли қилиб бажарган ва ҳатто бирярим-икки ҳиссадан адо этган колхозчиларнинг фидокорликларини табельчилар иш бошининг ўзида барча кишига сўзлаб беришлари лозим. Бригада табельчиларининг ҳаммага бирхилда меҳнат куни ёзишига йўл қўйиш жиноятдир. Кимнинг қанча норма бажаргани аниқ кўрсатилиши, шунга қараб белгиланган миқдорда меҳнат куни ёзилиши зарур.

Шу тадбирлар тўла амалга оширилаётган колхозларда ғўзалар яхши ривожланиб, эрта муддатларда ҳосилга кираётир. Оржоникидзе районидаги Маленков номли, Сирдар'ё районидаги «Ҳақиқат», Боёвут районидаги Карл Маркс номли, Верхневолинск районидаги Куйбишев номли, Оққўрғон районидаги «Ленинобод», «Сталинчи» ва бошқа бирқанча илғор колхозларнинг правлениелари, партия ташкилотлари меҳнат интизомини ҳартарафлама мустаҳкамлаб ва меҳнатни тўғри ташкил этиб ғўза парвариши сур'атини ошириш блан унинг сифатини яхшилашга муваффақ бўлмоқдалар.

Бу колхозларда иш барвақт бошланади, колхозчилар даладан белгиланган вақтда ташкилий қайтадилар. Улар дам олиш вақтларини намунали жиҳозланган, радиоприёмниклар бор, иссиқ овқат ва чой ташкил этилган шинам дала шийпонларида ўтказадилар. Агитаторлар колхозчилар ва механизаторларга газета, журналларнинг янги сонларидаги ҳартурли хабарларни ўқиб берадилар, илғорлар тўғрисида қизиқарли суҳбатлар ўтказадилар, айрим норма бажармовчиларни кўпчилик ўртасида танқид қиладилар. Натижада, бу колхозларда бирор киши ҳам ўз нормасини бажармай қолмайди.

Афсуски, ҳамма ерда ҳам аҳвол шундай қувонарли, деб бўлмайди. Колхозчиларга қулай иш шароити яратиб берилмаган, уларнинг меҳнати тўғри ҳисобга олинмаётган, иш вақти режимига етарли даражада аҳамият берилмаётган колхоз, совхозларда норма бажармовчилар, далага сабабсиз чиқмовчилар сони кўпаймоқда.

Чиноз районидаги Сталин номли колхознинг айрим бригадаларида меҳнатни ҳисобга олиш қоидаси қўпол равишда бузилмоқда. 3-нчи бригаданинг табельчиси Ҳ. Иброҳимов ғўза чопиқ қилаётган 20 кишига уларнинг қайсибири қанчадан норма бажарганини аниқламай туриб, ҳаммага бирхилда меҳнат куни ёзаберган. Бу хилдаги ярамас аҳвол районидаги «XIX партс'езд», Ворошилов номли колхозларда ҳам учрайди. Броқ район раҳбарлари, даставвал колхозларнинг раислари меҳнат куни ёзиш қоидасини бузаётган кишиларга зарба бериш тўғрисида бош қотирмаётирлар.

Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхозда бошқача манзарани кўрамиз. Бу колхозда раҳбарларнинг хотинлари, айрим оила а'золари ғўза парваришида мутлақо қатнашмайдилар. Ба'зи бригадирларнинг хотинлари аҳ'ён-аҳёнда далага чиқаётган бўлса ҳам, белгиланган нормани бажармай, қайтиб кетади. Раҳбарларнинг ўзлари меҳнатни тўғри ташкил қилишга тўғри муносабатда бўлмаётганликлари сабабли колхозда ғўза парвариши графиги бирор кун ҳам бажарилмайди. Бундай ҳолни «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозида ҳам учратиш мумкин.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари меҳнат интизомини бузучиларга, колхозчиларнинг меҳнатини тўғри ҳисобга олмовчиларга нисбатан талабчанликни оширишлари, зарур бўлиб қолган тақдирда ана шундай шахсларга қаттиқ зарба беришлари керак.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлашнинг энг муҳим шарти — пахтакорлар ўртасида маданий-маиший шароитни намунали йўлга қўйишдан иборатдир. Район партия комитетларининг секретарьлари ва район ижроия комитетларининг раислари, МТСларнинг директорлари колхоз ва совхозларда меҳнат қандай ташкил этилганлиги, кишилар тўғрисида қандай ғамхўрлик қилинаётганлиги блан албатта шуғулланишлари, бу соҳада расмиятчилик ҳамда юзакичиликка йўл қўймасликлари керак.

Пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилаётган, шу йўлда ғайрат-ташаббус кўрсатаётган кишиларимизнинг меҳнатини қадрлаш, улар тўғрисида меҳрибонлик қилиш маҳаллий партия ва совет ташкилотлари раҳбарларининг жонажон иши бўлмоғи лозим.

Район партия комитетининг МТС зонаси бўйича секретарьлари колхоз раҳбарлари оила а'золарининг умумхалқ курашидан четда қолишига йўл қўймасликлари, уларнинг ҳам кўпчилик қатори далага чиқиб фидокорона меҳнат қилишларига эришишлари керак.

Колхоз а'золари ва совхоз ишчилари ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлашга эришмоқ учун уларга ўз вақтида пул ва ғалла аванслари бериб туриш, шахсий турмушларидан хабардор бўлиш — зарур ёрдамни кўрсатиш лозим. Бу соҳада савдо ташкилотлари ходимлари зиммасига ҳам катта вазифалар юкланади. Ғўза парваришининг ҳозирги қизғин кунларида пахтакорлар ўртасида кўчма савдони намунали йўлга қўйиш зарур. Аммо шуни айтиш керакки, кўпгина район раҳбарлари савдо-сотиқ ишларини далага кўчиришга етарли аҳамият бермаётирлар. Натижада колхозчилар, механизаторлар рўзғор буюмлари учун кўп вақт сарфлаб, анча узоққа, район марказларига боришга мажбур бўлмоқдалар.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг ҳал қилучи даври ҳисобланган ҳозирги пайтда барча колхоз ва совхозларда меҳнат интизомининг намунали йўлга қўйилишига эришишлари, пахтакорлар учун қулай маданий-маиший шароит яратиб берилиши юзасидан доимий контрольлик қилиб туришлари керак.

Областимиз пахта далаларида зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилаётган азамат кишиларимиз тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилайлик. Ҳарбир колхоз ва совхозда меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаб, ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтириб юборайлик.

Ҳозирги кунларда областимиз далаларида мўл ҳосил учун кураш қизиб кетди. Пахта далаларида социалистик мусобақани янада қизитиб юбориш, меҳнат интизомига қат'ий риоя қилишга эришиш — муҳим вазифадир.

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг янги қатнашчилари

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг бош комитети Шарқий Қозоғистон областини виставканинг 1955 йилги қатнашчиси қилиб тасдиқлади. Шарқий Қозоғистон области 1954 йилда дон экинларидан мўл ҳосил етиштирган, давлатга ғалла топшириш планини ва қўриқ ҳамда бўз ерларни очиш планини муддатидан илгари бажарган эди.

* * *

Хмельницкий области 1954 йилда қанд лавлагидан мўл ҳосил етиштирганлиги ва давлатга қанд лавлаги топшириш планини ошириб бажарганлиги учун Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг 1955 йилги қатнашчиси қилиб тасдиқланди.

* * *

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг бош комитети 1955 йилда юксак меҳнат унуми намуналарини кўрсатган ва кўкламги экиш, чопиқ қилинадиган экинларни парвариш қилиш, ем-хашак тайёрлаш ва ҳосилни йиғиштириб олишда белгиланган иш кўрсаткичларини ошириб бажарган МТС ва совхоз механизаторларини жойларнинг тақдимига мувофиқ, виставканинг 1955 йилги қатнашчилари қилиб тасдиқлашни мумкин деб топди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

«Правда» газетасининг 1912 йилги нусхаси

НИКОПОЛЬ, 23 июнь. (ТАСС). Шорс номли артель ишчилари томонидан Никополь ўлкани ўрганиш музейига «Большевистик Правда» газетасининг 1912 йилда чиққан 40-нчи сони топширилди. Газетанинг бу нусхаси эски нонвайхона биносидан уни бузиш вақтида топилган.

Газетанинг биринчи саҳифасида В. М. Молотовнинг «Янги «изоҳ» сарлавҳали мақоласи босилган. Бу мақола 1907 йил 3 июньда чиқарилган реакцион қонунни фош қилади. Бу қонунга биноан, меҳнаткашларнинг кўпгина категориялари думага сайлашда қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум этилган эди. Газетанинг бу сонида корхоналардан олинган кўпгина хабарлар ҳам босилган.

Улуғ Лениннинг отаси И. Н. Ульянов хотираси

ПЕНЗА, 24 июнь. (ТАСС). Пенза шаҳрининг марказида кекса липа дарахтлари орасида 1-нчи сон ўрта мактаб биноси қад кўтариб турипти. Ўтган асрда бу бинода Пенза дворянлар институти жойлашган эди. Бундан юз йил илгари улуғ Лениннинг отаси — Россияда кўзга кўринган ма'рифатпарвар арбоб бўлган Илья Николаевич Ульянов ана шу бинода ўзининг педагоглик ишини бошлаган эди.

Беча Шаҳар жамоатчилигининг вакиллари ҳозир бўлган ҳолда бу бинонинг деворига мемориал лавҳа ўрнатилди. Мармар тошга олтин харфлар блан қуйидаги сўзлар ўйиб ёзилган:

«1855 йил 7 майдан
1863 йил 22 июньгача
Ульянов
Илья Николаевич —
В. И. Лениннинг отаси
буерда ўқитувчи бўлиб ишлади».

«ПОТЁМКИН» БРОНЕНОСИДАГИ ҚУРОЛЛИ ҚЎЗҒОЛОННИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ВИСТАВКА

Қора денгиз флотининг «Потёмкин» броненосида қўзғолон бошланган кунга 27 июньда 50 йил тўлади. Революцион матросларнинг ана шу қўзғолони Россия ва халқаро революцион озодлик ҳаракати тарихидаги энг катта воқиаларнинг биридир.

Шу кунларда шаҳар ва қишлоқларда, флот ва флотилияларда шавкатли рус ҳарбий-денгиз флотининг шонли революцион ўтмиши тўғрисида суҳбатлар ўтказилмоқда, доклад ва лекциялар ўқилмоқда. Виставкалар очилмоқда, музейларга экскурсиялар ташкил қилинмоқда, меҳнаткашларнинг шонли денгизчилар блан учрашувлари ўтказилмоқда.

Совет Армиясининг Москвадаги М. В. Фрунзе номли Марказий уйида «Потёмкин» броненосидаги қуролли қўзғолоннинг 50 йиллигига бағишланган виставка очилди. Виставкага қўйилган жуда кўп фотографиялар, ҳужжатларнинг нусхалари, картина ва суратлар бундан 50 йил илгари бўлиб ўтган воқиаларни ҳикоя қилади. Стендлардан бирига қўзғолон раҳбарлари ва қатнашчиларининг портретлари қўйилган.

Виставкада «Потёмкин» ва «Георгий победоносец» броненослари, «Прут» транспорт кемаси денгизчилари революцион қуролли қўзғолонининг боришини тасвирловчи фотографиялар кўп. (ТАСС).

Областимизда

* * *

Бешйиллик илғорлари сменасида

Смена мастери Умар Усмонов ҳар галгидек, бу сафар ҳам ишга бир соат эрта келган эди. У иш майдонининг тайёрлигини ва озодалигини текшириб чиқиб, цех бошлиғи В. М. Захаровнинг олдига кирди. Бу ерда у цех бошлиғи блан ҳарбир ишчига бугун қанча норма белгилаш, уларнинг ўзларига таниш бўлган ва пухта ўзлаштирган операцияларида ишлашларини та'минлаш ҳақида келишиб олди. У ҳарбир ишга киришишдан олдин кундалик топшириқни ва ташкилий ишларни мана шундай конкретлаштириб олишга одатланган.

— Бундай қилиш ишда муваффақиятга эришишнинг гаровидир, — деди Усмонов. — Чунки бу тадбир кишиларнинг бир ёқадан бош чиқариб ишлашларини, ўрни келганда бир-бирларини яқиндан қўллашларини та'минлайди.

Смена ишга киришди. Мастер корпуснинг иккинчи этажига чиқиб, Абдуазимов блан Калининнинг ишни қандай олиб бораётганликлари блан танишди. Улар дастлаб эритиш печига кўмир суриб туширдилар. Кўмир устига чўян қаланди. Чўяндан сўнг эса, возврат, ферецелица ва оқ тош ташланиб, печьнинг ичида қатлам ҳосил қилинди. Эритма тайёрлашда булар албатта, зарур. Мабода булардан бирортаси нормадагидан сал камроқ солинса ҳам чўяннинг эриши орқага сурилиб кетади.

Печь тўлатилиб бўлгач, моторнинг бошқаручиси М. Мусихина включательни босди. Печьдан 8 метрча нарида турган вентелятор бирдан айланабошлади. Печь ичидаги учқунлари кучли ҳаво босими ёрдамида яллиғланиб, қатламга ўт кетди. Кўмир, возврат ва ферецелица ёниб аста-секин чўкабошлади. Бу процессни синчиклаб кузатиб турган Абдуазимов ва Калинин чўккан жойни ҳомаш'ё блан тезда тўлатабошладилар. Шундай қилинмаса эритманинг тайёр бўлиши ва узлуксиз оқиб туриши тўхтаб қолиб, сменанинг бир ме'ёрда ишлашига катта салбий та'сир кўрсатади. Ишнинг бу қадар нозиклигини яхши тушунган мастер тез-тез келиб, бу ердан хабар олиб турди.

Печьнинг чўян эриб тўпланадиган қисмида кичик туйнук қўйилган. Сменада иш бошлангандан сўнг ўтган 40 минутда эритманинг юзида қалқиб қоладиган кўмир ва возврат чиқиндилар ана шу туйнукдан сизиб ерга тушабошлади. Бу, эритманинг тайёр бўлганлигидан дарак эди. Бу ҳол қуючиларнинг ҳаммасини актив ҳаракатга келтирди. Ҳарким ўз постида ҳуш'ёр туриб, процессни пухта ва эпчиллик блан бажарабошлади.

Смена а'зоси Ғани Алиев жуда чаққонлик блан чарм қўлқопни кийиб, учи бир қаришча қайрилган узун ломни олди. Туйнук олдига келиб чиқиндиларни ўзига томон тортабошлади. Бу тадбир печьнинг ерга ўрнатилган қисми ёнидан қўйилган тарновга эритманинг соф ҳолда тўсиқсиз оқиб тушишини яна ҳам тезлаштирди. Жалил Комилов, Рустам Ёқубов ва Раҳмат Мелибоевлар тарнов остига ковшларни келтириб қўйдилар.

Ярим тонна эритма сиғадиган биринчи ковш тўлатилди. Усмонов корпуснинг тепасида уёқдан-буёққа силжиб юрган кранга сигнал берди. Акбаров кранни печьнинг ёнига сурди. Ковш кўтарма краннинг ҳалқасига илиб қўйилди. Кран ковшни ердан 3 метрча юқорига кўтариб бўлиб, цех майдонининг ўртасида ёнма-ён қатор қўйилган қолипларнинг тепасига борди ва уни пастроққа туширди. Раҳмат Мелибоев блан Рустам Ёқубов шу зоҳатиёқ ковш ёнига бориб, ундаги эритмани қолипларга тақсимлайбошладилар.

Эритмага тўлатилган ковшлар смена охиригача қуючилар ёнидан узилмай турди. Смена мастери қуючиларнинг бетўхтов ишлашлари учун зарур бўлган барча асбоб-ускуналарни етказиб беришга катта э'тибор берди. Чунки, эритмани қолипга қуйишнинг узоққа чўзилиши эритучиларнинг бир ме'ёрда ишлашларига тўсқинлик қилади.

Мастер иш куни давомида айрим мураккаб ва муҳим детальларни қуйишда ўзи бевосита қатнашиб, техника контролигини олиб борди. Қолипдан чиққан детальларни пухта текшириб, йўл қўйилаётган камчиликларни ҳарбир ишчининг ёнига бориб тушунтирди.

Усмонов мастерлик қилаётган бригадада ишчиларнинг техникадан унумли фойдаланиб ва ҳамжиҳат бўлиб ишлашлари қонун тусига кириб қолган. Шунинг учун ҳам бу бригада бешинчи бешйиллик топшириқларини ҳамма кўрсаткичлар бўйича ортиғи блан бажарди. Ҳарбир ишчининг, ҳарбир механизм ва асбоб-ускунанинг иш унуми ортди, маҳсулот таннархи ва брак камайди. Бригаданинг ҳамма а'зоси ҳозир 1956—57 йиллар ҳисобига чўян эритмоқда.

Қуюв цехининг бошқа бригада ва сменалари ҳам мана шундай кўрсаткичларга эришмоқдалар. Шунинг учун ҳам цехлараро социалистик мусобақада доим олдинда келаётган цех коллективи бешйиллик планни муддатидан олтиярим ой олдин туталлашга эришди.

Йўллар министрлигига қарашли Тошкент машинасозлик заводининг соя-салқин кичик боғи. Смена алмашган ишчилар қатор қўйилган скамейкаларда ўтириб, мастернинг цех корпусидан чиқиб келишини кутмоқдалар. Усмонов сал вақт ўтмай қўлида блокноти блан етиб келди. У, бугун смена бўйича норма 155 процент, я'ни кечагидан 10 процент ортиқ бажарганлигини айтди.

— Агар ишимизни шу сур'ат блан давом этдираверсак, — деди мастер қўшимча қилиб, — шу йилнинг охиригача 1957 йил топшириғини ҳам бажаришимиз мумкин.

Фидокорона меҳнатларининг катта самарасидан кўнгли тўлиб қувонган қуючилар бирин-кетин хайрлашиб тарқалабошладилар.

Асфальт йўл бўйлаб аста-секин кетаётган Умараканинг хаёли эртаги куннинг режасини тузиш, қандай қилиб эртага бугундан ҳам юқори кўрсаткичга эришиш мумкин деган саволга жавоб ахтариш блан банд эди.

М. ХАЛИЛОВ.

*

Арпа ўриш бошланди

Юқоричирчиқ районининг барча колхозларида ғалла ўриш бошланди. Шу кунларда 1-нчи МТС зонасидаги «Париж коммунаси» ва Жамбул номли колхозларда ғалла ўриш ишлари қизғин равишда олиб борилмоқда. Комбайнчилардан Е. Айдаров ва Д. Жумаев ўртоқлар самарали меҳнат қилиб барчага ўрнак бўлаётирлар. Уларнинг ҳарбири мавсумда минг гектар ердаги ғаллани ўриб-йиғиб бериш мажбуриятини олиб ўзаро мусобақалашмоқдалар.

Комбайнчи ўртоқ Е. Айдаров «Париж коммунаси» колхозида июнь ойининг уч куни ичида 40 гектар ердаги ғаллани ўриб берди. Районда ғалла ўриш ишлари давом этмоқда.

М. УМАРОВ.

Цементчилар муваффақияти

Илғор технология процессларига тўла риоя қилган ҳолда, кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётган Оҳангарон цемент заводининг коллективи саноат ходимлари Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчилари Мурожаатига амалий иш блан жавоб бермоқда.

Завод ишчилари ўзаро социалистик мусобақани авж олдириш натижасида меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулот сифатини яхшилашга ва унинг таннархини камайтиришга эришмоқдалар. Беш ойлик планни 159.1 процент қилиб бажарган бу илғор коллектив ярим йиллик топшириқни ҳам муддатидан анча олдин туталлашга муваффақ бўлди. Маҳсулот ишлабчиқариш ўтган йилнинг шу муддатидаги даражадан 20 процентга яқин оширилди.

Завод ишчилари ва инженер-техник ходимлари қўлга киритилган бу ютуқларни ишлабчиқаришда янада юқори кўрсаткичларга эришиш блан мустаҳкамлаш учун ғайратларига-ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

М. МИРҲАМИДОВ.

Колхозлар электрлаштирилмоқда

Тошкент областидаги колхозларни электрлаштириш ишлари йил сайин кенгайиб бораётир. Калинин район «Октябрь самараси» колхозини электр қуввати блан та'минлаш ишлари тугалланай деб қолди. Бундан бир ой илгари Янгийўл районидаги Навоий номли, Петров номли колхозларда электр чироқлари ёнди.

Яқинда Янгийўл районидаги «XIX партс'езд» колхози ҳам электр қуввати блан та'минланди. Ҳозир шу райондаги колхозларнинг ҳаммаси тўла электрлаштирилгандир.

Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли», Сталин номли, Ворошилов номли ва Каганович номли колхозларни электрлаштириш учун қизғин иш олиб борилмоқда. Бу колхозлар учун юқори вольтга эга бўлган электр линиялари ўрнатилади, 25 та трансформаторли кичик станциялар қурилади. Булардан ташқари, ем-хашак тайёрлаш, сомон ва силос қирқиш, пахта қуритиш каби ва кўп меҳнат талаб қилинадиган бошқа ишларни механизациялаш мақсадида кўпгина электр моторлари келтирилади. Колхоз хонадонлари ҳам минглаб электр чироқлари блан ёритилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

3-нчи „Далварзин“ совхозида ғўза парваришининг қониқарсиз уюштирилганлиги тўғрисида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Давлат контроли министрлиги томонидан ўтказилган текшириш материалларига асосланиб, шу нарсани та'кидладики. 3-нчи «Далварзин» совхозининг директори Бочкарев ва бош агрономи Иброҳимов ўртоқлар ғўза қатор ораларини ўз вақтида ва сифатли ишлашни кучайтириб юбориш юзасидан зарур тадбирларни кўрмаганлар, шунинг натижасида экинларни парвариш қилиш кечикмоқда ва энг яхши агротехника муддатлари ўтказиб юборилмоқда, бу блан пахтадан юқори ҳосил етиштириш ишига жиддий путур етказилмоқда.

Кўндалангига биринчи марта культивация қилиш ҳозирга қадар тамомланмаган, иккинчи культивация эса, ғўзалар квадрат-уялаб жойлаштирилган майдоннинг фақат ярмида ўтказилган. Кўпгина далаларда бегона ўт авж олиб ўсиб кетган, ғўзалар заиф аҳволга тушиб қолган.

Совхозда ишда бракка йўл қўючиларга қарши кураш олиб борилмаётир. Масалан, совхознинг иккинчи бўлимида (бошқарувчиси ўртоқ Кирпикин) 8 гектар майдонда трактор блан кўндалангига ўтказилган культивациянинг қатор оралари 35—40 сантиметр ўрнига 22—29 сантиметр кенгликда бўлган, бу культивация тупроқ етилмасдан туриб ўтказилгани сабабли кесак кўчиб кетган.

Бундай фактлар совхознинг 1-нчи ва 3-нчи бўлимларида ҳам аниқланган.

Озиқлантиришнинг сифатсиз ўтказилаётганлигини кўрсатучи фактлар бор.

Совхозда етарли миқдорда най бўлишига қарамай, суғориш асосан найсиз ўтказилмоқда.

Далада ишловчи ишчилар учун иссиқ овқат ташкил этилмаган, айрим далачилик бригадаларида эса қайнатилган сув ҳам йўқ.

32 та далачилик бригадаси учун фақат 13 та дала шийпони бор. Ўз зиммасига юксак мажбуриятлар олган илғор пахтакорлар блан ишлаш уюштирилмаган. Уларнинг ғўза парваришидаги тажрибаси бошқа ишчилар ўртасида ёйилмаётир.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совхоз директори Бочкарев ва бош агрономи Иброҳимов ўртоқларнинг пахтадан юқори ҳосил етиштириш ишига жиддий муносабатда бўлмаганликлари натижасида ғўза парвариши соҳасида совхозда ана шундай қониқарсиз аҳвол юз бермоқдадир, деб та'кидлади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети **қарор қилди:**

1. Совхоз директори ўртоқ Бочкаревга ғўза парваришида қолоқликка йўл қўйилганлиги, бунинг натижасида бир қатор участкалардаги ғўзалар ривожланишдан кескин суратда кейинда қолаётганлиги кўрсатилсин. Ўртоқ Бочкаревдан ғўзанинг ривожланишидаги мавжуд қолоқликни яқин вақт ичида тугатиш, квадрат-уялаб жойлаштирилган майдонларда ғўза қатор ораларининг ўз вақтида икки томонлама ишланишини та'минлаш учун ғўза парвариши соҳасидаги ишларни дарҳол кучайтириб юбориш юзасидан кескин чоралар кўриш талаб қилинсин.

2. Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлигига совхоз бош агрономи ўртоқ Иброҳимовни вазифасида қолдириш ёки қолдирмаслик тўғрисидаги масалани қараб чиқиш таклиф қилинсин.

3. Совхоз директори ўртоқ Бочкаревга пахтадан юқори ҳосил етиштириш юзасидан белгиланган тадбирларнинг тезда бажарилишини та'минлаш мажбурияти юклатилсин.

Шу мақсадда:

а) яқин кунлар ичида экинларни бегона ўтлардан тўла тозалаш учун қўшимча равишда зарур миқдордаги ишчиларни ғўза парваришига жалб этиш, меҳнатнинг пухта уюштирилишини та'минлаш, ишчиларни жой-жойига тўғри қўйиш, ҳарбир ишчи томонидан кунлик иш нормаларининг бажарилишини системали суратда контроль қилиб бориш чоралари кўрилсин;

б) ғўза парваришида ишлаётган чопиқ тракторларининг иши устидан контрольлик кучайтирилсин ва ҳарбир тракторчи томонидан смена учун белгиланган иш нормасининг бажарилиши та'минлансин;

в) ғўза парвариши ишларининг сифатини ошириш юзасидан қўшимча тадбирлар кўрилсин. Сифатсиз бажарилган ишларнинг қиммати айбдорлардан ундириб олинсин;

г) қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва ғўза касалликларига қарши кураш ишлари кучайтирилсин, зараркунанда ва касалликларнинг ёйилиб кетишига йўл қўйилмасин;

д) барча бригадаларда дала шийпонлари ташкил этилсин, уларни оммавий — маданий ишларнинг марказига айлантирилсин, шунингдек ишчилар ва тракторчиларнинг далада дам олишлари учун зарур шароитлар яратиб берилсин;

е) ғўза парваришида илғор бўлган бригадаларнинг ишлабчиқариш тажрибасини ҳамма ишчиларга ёйиш ташкил этилсин, пахтадан юқори ҳосил етиштириш мажбуриятини олган илғор пахтакорлар блан ишлаш кучайтирилсин;

4. Ўзбекбирлашувга (ўртоқ Юнусовга) ва совхоз директори ўртоқ Бочкаревга совхозда умумий овқатланиш ишини тартибга солиш, ишчилар учун далада иссиқ овқат бўлишини та'минлаш мажбурияти юклатилсин.

5. Ўзбекистон ССР Совхозлар министрлигига мазкур қарорнинг бажарилиши тўғрисида 1955 йил 10 июльда Ўзбекистон ССР Министрлар Советига ма'лумот бериш топширилсин.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Кўргазмали агитациянинг кучи

Партия ва ҳукуматимизнинг совет халқига қилаётган оталарча ғамхўрлигидан илҳомланган Оҳангарон шаҳарининг меҳнаткашлари кўмир қазиш, қурилиш материаллари ишлабчиқариш ва бинокорлик ишлари юзасидан бешинчи бешйиллик планда белгиланган топшириқни муддатидан илгари бажариш учун астойдил курашиб, ҳалол ва фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Шаҳардаги барча саноат корхоналари транспорт ва қурилишларнинг ишчи ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари мавжуд ички имкониятларни тўла ҳисобга олиб, янги, оширилган социалистик мажбурият олдилар. Бу мажбуриятда йиллик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 20 декабрьгача бажариш ва пландан ташқари 5 миллион сўмлик маҳсулот чиқариш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш ҳисобига пландагидан ташқари 1 миллиард 200 миллион сўм жамғарма бериш, ҳарбир ишчининг меҳнат унумини 3 процент ошириш кўзда тутилади.

Ишлабчиқариш вазифаларини муваффақиятли амалга оширишда меҳнаткашлар орасида идеология ишларини яхшилаш муҳим роль ўйнайди.

Шунинг учун ҳам шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари партиявий-сиёсий ишнинг бу муҳим тармоғига алоҳида э'тибор бераётирлар.

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва уларнинг ижодий ташаббуси ҳамда сиёсий активлигини оширишда кўргазмали агитациянинг роли айниқса каттадир. Кўргазмали агитация ортиқча тушунтиришни талаб қилмайди. Меҳнаткашлар тавсия этилган кўргазмаларга — плакатлар, шиорлар, Ҳурмат тахтаси, сатирик деворий газета, «Молния», фотогазета, турли витрина, диаграмма ва виставкаларга қараб жойлардаги ишнинг аҳволи блан танишадилар.

Кўмир разрези, 9-нчи шахта, юк ортиш — транспорт бошқармаси, цемент заводи сингари саноат корхоналарида кўргазмали агитация айниқса яхши ташкил этилган. Бу корхоналарда кўргазмали агитациянинг тематик жиҳатдан хилма-хил бўлиши ва яхши жиҳозланишига алоҳида э'тибор берилади. Кўргазмали агитация воситалари корхонанинг ҳаётида рўй берган янгиликлар ва воқиаларга мослаштирган ҳолда тез-тез янгилаб турилади.

Кўмир разрези ма'мурияти ва партия ҳамда касаба союз ташкилотлари (разрез бошлиғи М. Рамазонов, партия ташкилотининг секретари В. Юрчиков ва касаба союз шахта комитетининг раиси К. Ли ўртоқлар)нинг кўргазмали агитация ташкил этишдаги намунали ишини алоҳида кўрсатиш керак. Разрезда яхши жиҳозланган Ҳурмат тахтаси, кўрсаткичлар тахтаси, ишлабчиқариш илғорларининг фотовитриналари, социалистик мусобақа якунлари тахтаси ташкил этилган. Бундан ташқари кончиларнинг олган мажбуриятлари катта қилиб ёзилиб, кўзга кўринарли жойга осиб қўйилган. Ана шу нарсалар кўмир разрезининг ишлабчиқариш планини ҳардоим ошириб бажаришига ёрдам бераётир. Разрезда квартал ва ойлик планлар ортиғи блан бажарилиб, республикамиз исте'молчиларига пландагидан ташқари бирнеча эшелон кўмир жўнатилди. Меҳнат унумини ошириш, кўмир сифатини яхшилаб, таннархини камайтириш ҳисобига давлатнинг бирнеча юз минг сўм маблағи тежалди.

Разрезнинг А. Старостенко ва Кобиляшний ўртоқлар бошлиқ бўлган 1-нчи ва 2-нчи участкалари квартал планини анча ошириб бажариб, участкалар ўртасидаги социалистик мусобақада биринчи ўринни эгалладилар. Бу участкаларнинг П. Енжиевский, Н. Павлов, Н. Халилов, Х. Алиқулов ва А. Абляметов ўртоқлар сингари илғор механизаторлари УЗТМ экскаватори блан ҳар сменада пландан ташқари кўплаб ёқилғи чиқармоқдалар.

Кончилар орасида оммавий-сиёсий, маданий-тарбиявий ишларни ва кўргазмали агитацияни яхши йўлга қўйган 9-нчи шахта партия ташкилоти ҳам ишлабчиқариш планининг ошириб бажарилишига эришишда шахта ма'муриятига яқиндан ёрдам бераётир.

9-нчи шахта партия ва касаба союз ташкилотлари (партия ташкилотининг секретари Ҳ. Қодиралиев ва касаба союз шахта комитетининг раиси М. Давидович ўртоқлар) кўргазмали агитациянинг энг ўткир соҳаси бўлган сатирик газета чиқаришга айниқса зўр аҳамият бераётирлар.

Ҳозир 9-нчи шахта ва кўмир разрезининг меҳнатсевар кончилари Сталин области кончиларининг Совет Иттифоқи кўмир саноати ходимларига қарата чиқарган Мурожаатига жавобан ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб, иш сур'атини тобора тезлаштирмоқдалар, машина ва механизмлардан унумли фойдаланишга эришмоқдалар.

Шаҳар партия комитети ва шаҳар маданият бўлими партия ташкилоти секретарьларига ва касаба союз ходимларига кўргазмали агитацияни мазмунли ташкил этиш ишида яқиндан ёрдам бераётирлар.

Лекин юқоридаги ютуқлар блан бир қаторда кўргазмали агитацияни ташкил этиш соҳасида талай камчиликларга ҳам йўл қўйилаётир.

Айрим корхона раҳбарлари, партия ташкилотининг секретарьлари ва касаба союз ходимлари кўргазмали агитациянинг сафарбар этувчилик кучига етарли баҳо бермаётирлар. Шаҳар партия комитети эса бу соҳада қаттиқ талабчанлик қилмаётир. Шунинг учун ҳам кўргазмали агитация ва оммавий-сиёсий ишлар ёмон ташкил этилган қурилиш бошқармаси, кон устини очиш разрези, ремонт заводи, нон заводи сингари корхоналар давлат планини бажаролмаётирлар.

Қурилиш бошқармасида (бошлиғи В. Чернов, партия ташкилотининг секретари В. Архипович ва касаба союз қурилиш комитетининг раиси А. Қулмуродов ўртоқлар) кўргазмали агитация айниқса ёмон ташкил этилган. Бу ерда сиёсий ва ташкилий ишлар қурувчиларнинг бошқарма олдига қўйилган вазифаларни бажаришдаги ташаббусини оширишга ёрдам берадиган, уларни меҳнатни ташкил қилишнинг прогрессив методларини жорий қилишга илҳомлантирадиган ва меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ёрдам берадиган мазмунда олиб борилмаётир. Қурилиш участкаларида партия ва ҳукуматимизнинг доно сиёсатини ва бошқарма олдида турган вазифаларни пропаганда қиладиган плакат, диаграмма ва шиорлар камдан-кам топилади. Ташкил этилган Ҳурмат тахтаси ва социалистик мусобақа тахтасидаги ёзувлар ўз вақтида янгилаб турилмайди. Бунинг устига бошқарма коллективининг 1955 йил планини муддатидан илгари бажариш юзасидан олган социалистик мажбурияти ҳам кўзга кўринарли жойга осиб қўйилмаган. Шунинг натижада қурилиш ишчилари бошқарма олдига қўйилган вазифаларни яхши билиш имкониятидан маҳрум бўлмоқдалар. Бу аҳвол меҳнат интизомининг пасайишига, иш сур'атининг сустланишига ва машина ҳамда механизмлардан унумли фойдаланмасликка сабаб бўлаётир.

Меҳнаткашлар орасида оммавий-сиёсий, маданий-тарбиявий ишларни ва кўргазмали агитацияни яхшилаш ҳамда мавжуд камчиликларга барҳам бериш юзасидан амалий тадбирлар белгилаб чиқилди. Шаҳар партия комитети бундан кейин ҳам партия ташкилотларига ёрдамни кучайтириб, идеология ишининг яхшиланишига эришиш ва шаҳар меҳнаткашларини СССР халқ хўжалигини ривожлантириш бешинчи бешйиллик плани топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сафарбар этиш учун курашни давом эттиради.

И. МУЛЛАЖОНОВ,
Ўзбекистон КП Оҳангарон шаҳар комитетининг секретари.

Шаҳар партия комитети бюроси партия маорифи шохобчаларида ўқув йилининг якунларини муҳокама қилди

Тошкент шаҳар партия комитетининг бюроси партия маорифи шохобчасида ўқув йилининг якунини муҳокама қилди.

Партия маорифи шохобчасида 26 мингга яқин коммунист, партиясиз активлардан эса еттиярим минг киши ғоявий-назарий савиясини оширган. Марксизм-ленинизм кечки университетида уч минг киши ўқиган. КПСС а'золари ва кандидатларидан саккиз минг киши мустақил равишда сиёсий билимини ошириш блан шуғулланган. Марксча-ленинча назарияни мустақил равишда ўрганувчиларга ёрдам бериш юзасидан КПСС тарихи, философия, сиёсий-иқтисод бўйича қирқдан ортиқ циклда лекция ўқилган. Шаҳарда партия, совет ва хўжалик активлари учун 140 та назарий семинар ишлаган.

Шаҳар комитетининг бюроси ўз қарорида қайд қилиб ўтдики, ўтган ўқув йилида республика пойтахтининг партия ташкилоти кадрларнинг марксча-ленинча билимини оширишда янги муваффақиятларга эришган. Тўгараклардаги ва сиёсий мактаблардаги якунловчи машғулотларда, шунингдек марксизм-ленинизм университетида бўлган имтиҳонларда кўпгина ўқувчилар Коммунистик партия тарихи ва назарияси соҳасида чуқур ва мустаҳкам билимга эга бўлганликларини кўрсатдилар. Коммунистлардан мингдан ортиқ киши кечки университетда уч йиллик курсни тамомлади.

Шу блан бирга шаҳар комитетининг бюроси партия маорифини йўлга қўйишдаги айрим камчиликларни кўрсатиб ўтди. Кўпгина партия ташкилотларида сиёсий ўқиш конкрет хўжалик-сиёсий вазифаларидан ажралган ҳолда, ғоявий жиҳатдан паст савияда ўтказилган. Ба'зи жойларда коммунистларнинг мустақил суратда ўқиши тегишинча контроль қилиб турилмаган, социалистик корхоналарнинг экономикасини ўрганиш масалалари етарли уюштирилмаган. Назарий суҳбатлар, консультациялар кам ўтказилган. Пропагандистлар семинарлари ҳали тўгарак ва сиёсий мактаблар раҳбарларининг назарий билимини ва методик маҳоратини оширадиган марказларга айланмаган. Энг яхши пропагандистларнинг тажрибаси етарли ёйилмаган.

Шаҳар комитетининг бюроси ўз қарорида партия маорифи шохобчасида янги ўқув йилига тайёргарлик кўриш юзасидан тегишли тадбирларни белгилади. (ЎзТАГ).

ШАҲАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА ИМТИҲОНЛАР

Суратларда: 1. В. И. Ленин номли Ўрта Осиё Давлат университети асосий кутубхонасининг умумий ўқиш зали. Студентлар навбатдаги имтиҳонга тайёрланмоқдалар. 2. Тошкент қишлоқ хўжалик институти қишлоқ хўжалиги экономикаси ва бу хўжаликни уюштириш факультетининг I курс студентлари ботаника фанидан имтиҳон топширмоқдалар.

Пухта тайёргарлик натижаси

Республикамиздаги энг йирик олий ўқув юртларидан бири бўлган Ўрта Осиё политехника институтининг коллективи бутун ўқув йили давомида та'лим-тарбия ишларини яхши йўлга қўйиб, студентларнинг ўз мутахассисликлари бўйича чуқур ва мустаҳкам билим олишларига эришди.

Институтда имтиҳонлар бошланиши блан ҳамма факультетлардаги кутубхоналар ва асосий кутубхонанинг иш соати узайтирилди, уларнинг студентларга хизмат кўрсатиши яхшиланди. Ҳарбир факультетда сессияга қатнашувчилар сонига қараб мустақил дарс тайёрлаш учун махсус хоналар ажратилган. Булардан ташқари ҳозирги замон совет фани ва илғор техникаси блан мукаммал жиҳозланган фан кабинетлари ва лабораториялардан ҳам студентлар имтиҳонларга тайёргарлик кўришда унумли фойдаланмоқдалар.

Институтнинг қурилиш факультетида сессия бошланмасдан анча илгари қайси фанлардан имтиҳон, қайси фанлардан зачет олиниши ва курсовой проектларнинг рўйхати осиб қўйилди. Шунингдек, имтиҳонлар жадвали ҳам сессиядан бир ой олдин тузилди. Бунинг натижасида студентлар имтиҳонларга планли равишда олдинроқ тайёргарлик кўриш имконига эга бўлдилар.

Факультетда имтиҳонга киритилган фанлар юзасидан малакали консультациялар жадвалда кўрсатилган вақтда ўтказилиб турибди. Факультет комсомол комитети имтиҳон кетаётган вақтда тартибни сақлаш учун студентлардан махсус навбатчилар тайинлаган. Навбатчилар ҳарбир имтиҳон тугагач унинг якунларига атаб «Жанговар варақа» чиқарадилар. Имтиҳонда студентларнинг олган баҳолари махсус графикка системали равишда ёзиб борилмоқда.

Имтиҳонларни юксак савияда ўтказилишига қаратилган юқоридаги каби тадбирлар институтнинг механика, кон, геология-разведка, энергетика ва бошқа факультетларида ҳам амалга оширилмоқда.

Имтиҳонларга пухта тайёргарлик кўриш ва уни намунали ташкил этиш шубҳасиз яхши натижалар бермоқда. Механика факультетининг студентлари Р. Мўминова, А. Исмоилов (II курс), В. Миронов, М. Мирсодиқов, Г. Зубаревич (IV курс) ўртоқлар имтиҳонлардан муваффақиятли ўтмоқдалар. Қурилиш факультети архитектура мутахассислиги группасининг 1 курс студентлари «Сан'ат тарихи» фанидан имтиҳон топшириб, шу фанни пухта эгаллаганликларини кўрсатдилар: 20 студент «а'ло» ва 13 студент «яхши» баҳо олди.

Институт бу йил мамлакатимиз саноат корхоналари учун ўтган йилдагидан анча кўп олий ма'лумотли инженер кадрлар етказиб беради, 601 ёш мутахассис мустақил ҳаётга йўлланма олади. Улар Ўрта Осиё республикалари, Сибирь, Новосибирск саноат корхоналари ва Олтой ўлкасидаги янги ерларга бориб ишлайдилар. Шу кунларда институтни тамомловчи курс студентлари диплом проектларини муваффақият блан ёқламоқдалар.

З. ЭШОНХОНОВА, Н. ТЎЛАГАНОВ.

Қишлоқ хўжалик институтида

Тошкент қишлоқ хўжалик институти коллективи ҳар йилгидек, бу йил ҳам ёзги имтиҳон сессияларини пухта тайёргарлик блан кутиб олди. Институт дирекцияси, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари студентларнинг имтиҳонлардан муваффақиятли ўтишлари учун зарур маданий-маиший шароитларни яратиб бермоқдалар.

Бой китоб фондига эга бўлган кутубхона, кенг ва ёруғ ўқиш зали, фан кабинетлари студентларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Институтнинг ҳар иккала ётоқхона корпусида махсус ўқиш зали ташкил қилинди. Студентлар бу имкониятлардан унумли фойдаланиб, имтиҳонларга ҳартарафлама яхши тайёргарлик кўрмоқдалар. Сессияга киритилган фанлардан консультация, ижтимоий фанлардан обзор лекциялар жадвал бўйича ўз вақтида ўтказилмоқда.

Марксизм-ленинизм кафедрасининг ўқитувчилари — профессор В. Тишенко, доцентлар Т. Абдуллаев, Р. Айзинштейн ўртоқлар консультация ва обзор лекцияларни юқори савияда ўтказиб, студентларнинг имтиҳонлардан муваффақиятли ўтишига актив ёрдамлашмоқдалар.

Институтдаги барча факультетларнинг I курс студентлари марксизм-ленинизм асослари фанидан бўлган имтиҳонларга чуқур ва пухта тайёрланганликларини кўрсатдилар. Студентлардан М. Ўралов, Х. Абдураҳимов, А. Эгамбердиев, Н. Мақсудов ўртоқлар билетдаги саволларга ҳартамонлама мукаммал жавоб бериб, «А'ло» баҳо олишга муваффақ бўлдилар.

Ўрмончилик факультетида ҳам яхши натижаларга эришилмоқда. III курс студентлари С. Тутипов, Н. Жуманов, А. Жихарев, Сталин степендиати Цибульский ўртоқлар энтомология, лесомелиорация фанларидан бўлган имтиҳонларда юқори баҳо олдилар. Шунингдек, қишлоқ хўжалик экономикаси ва бу хўжаликни уюштириш, агрономия — тупроқшунослик факультетларида ҳам имтиҳонлар уюшқоқлик блан давом этмоқда. Кўпчилик студентлар ўз мутахассисликларига оид фанлардан юқори баҳо олишга эришмоқдалар.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ.

Давлат имтиҳонларидан муваффақиятли ўтмоқдалар

В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетининг V курс студентлари диплом ишларини муваффақиятли ёқладилар. Ҳозир улар университет ректорати, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари томонидан яратиб берилган қулай шароитлардан унумли фойдаланиб, давлат имтиҳонларидан пухта тайёргарлик блан ўтмоқдалар.

Марксизм-ленинизм асосларидан ўтказилган давлат имтиҳони ҳамма факультетларда ҳам яхши натижалар берди. Студентлар яхши тайёргарлик кўриб, марксизм-ленинизм назариясини пухта эгаллаганликларини намойиш қилдилар. Филология факультетининг V курс ўзбек бўлимидаги студентлардан 10 киши «а'ло» ва 16 киши «яхши» баҳо олди. Сталин степендиати О. Фозилова, Н. Каримов, Ў. Ғозиев ва Б. А'замов ўртоқлар давлат имтиҳонларини «а'ло» баҳога топшириш блан бирга, имтиҳонга тайёрланишда курсдошларига ҳам яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Университетнинг тарих, химия, геология факультетларида ҳам давлат имтиҳонлари пухта тайёргарлик ва зўр уюшқоқлик блан ўтмоқда.

А. АХМЕДОВ.

МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА НАЗАРИЯНИ ЎРГАНУВЧИЛАРГА ЁРДАМ

Дун'ёнинг моддийлиги ва унинг тараққиёт қонунияти

Ишчилар синфини ва унинг партиясини ижтимоий ҳаёт билимлари, ижтимоий ҳаёт тараққиёти қонунлари билимлари, синфий кураш қонунлари билимлари блан қуроллантирувчи марксизм-ленинизм ўз тараққиётида янги тажриба, янги билимлар блан бойиб борадиган, доим ривожланиб ва такомиллашиб борадиган буюк революцион та'лимотдир.

Марксизм-ленинизм та'лимотининг ғолибона кучи шундаки, у жамият моддий ҳаётининг эҳтиёжларини тўғри акс эттиради, капитализмнинг гўркови бўлган ва коммунизм қурувчи ишчилар синфининг туб манфаатларини, барча меҳнаткашларнинг ва эксплуатация қилинучиларнинг туб манфаатларини ифодалайди. Марксизм-ленинизм—барча мамлакатлардаги пролетарларнинг интернационал та'лимотидир, коммунистик ва ишчи партияларининг ҳаракатига қўлланмадир. бутун дун'ё меҳнаткашларининг империалистик зулмдан озод бўлиши учун олиб бораётган курашида қудратли қуролдир.

I

Коммунистик партия дун'ёқараши бўлган диалектик материализмнинг табиат ҳодисаларини тушунтириши, табиат ҳодисаларини тушуниши, унинг назарияси—философик материализмдир.

Марксистик философик материализм, дун'ё ўз асос э'тибори блан моддийдир, дун'ёдаги турли-турли ҳодисалар ҳаракатдаги материянинг турли кўринишларидир, деб ўргатади. Марксистик философик материализм, дун'ёнинг ривожланиши материянинг об'ектив ҳаракат қонунига биноан бўлади ва ҳечқандай «дун'ёвий руҳ»га, «абсолют идея»га муҳтож эмас, дун'ёнинг асоси, ундаги бўладиган ўзгаришларнинг манбаи макон ва замонда ҳаракат қилучи материядир, деган фикрга асосланади.

Дун'ёнинг моддийлигини э'тироф қилиш ва моддий бўлмаган аллақандай ташқи «илоҳий кучлар»ни инкор этиш—ҳарқандай материализмга ҳам хос нарсадир. Аммо марксизмга қадар бўлган материалистлар дун'ёнинг моддийлиги масаласини бирёқлама (асосан механик ва метафизикларча) талқин қилганлар, жамият тараққиётини тушунтиришда эса, идеалист бўлиб қолаберганлар.

Табиат ва жамият тараққиёти қонунлари тўғрисидаги, эзилган ва эксплуатация қилинган омманинг революцияси тўғрисидаги, ҳамма мамлакатларда социализмнинг ғалаба қилиши тўғрисидаги, коммунистик жамият қуриш тўғрисидаги фан бўлган марксизмгина эски материализмнинг чегараланган томонларини улоқтириб ташлаб, табиат ва жамият тўғрисида, инсон тафаккури тараққиёти тўғрисида мукаммал дун'ёқарашни, изчил философик системани олға сурди.

Философия тарихида дун'ёнинг моддийлиги масаласи юзасидан материалистлар блан идеалистлар ўртасида икки минг йил давомида кескин кураш давом этади. Эски идеалистлар ҳам, янги идеалистлар ҳам, об'ектив идеалистлар ҳам, суб'ектив идеалистлар ҳам дун'ёнинг ҳаракатдаги материядан иборат эканини инкор қиладилар ва дун'ёнинг асоси «дун'ёвий руҳда» (об'ектив идеалистлар) ёки бу асос инсон сезгиларида, онгнинг хусусиятида (суб'ектив идеалистлар) деган ғайриилмий назарияни олдинга сурадилар.

Диалектик материализм нуқтаи назаридан эса дун'ё моддий бирликдадир, дун'ёнинг бирлиги унинг онгдан ташқарида об'ектив равишда мавжуд эканлигидадир. Киши фикри ёки «абсолют идея» ҳодисалардаги, материядаги бирликни улардан ташқарида тузиб, сўнгра уни ҳодисага ёки материяга олиб бориб қўшаолмайди. Сезгилар ўзларига боғлиқ бўлмай, ташқарида мавжуд бўлган об'ектив материяни идрок этгандан сўнггина материянинг бирлиги, оламда ҳақиқатан мавжуд эканлиги англанади.

«Табиат диалектикаси» ва «Анти-Дюринг» деган китобларида Ф. Энгельс ўзи яшаган даврдаги табиат фанлари берган ма'лумотларга асосланиб, табиатда бўладиган процесслар моддаларнинг бирлигини исботлайди деб кўрсатади. «Людвиг Фейербах ва немис классик философиясининг охири» деган асарида эса Энгельс, энергиянинг сақланиши ва ўтиши, материя хусусиятларининг йўқолмаслиги қонуни— турли физик, химик, биологик ҳодисаларнинг узвий боғлиқлигини исбот этишини кўрсатади.

Энергиянинг бир турдан иккинчи турга айланиши тўғрисидаги қонунни биринчи бўлиб, 1748 йилда улуғ рус олими М. В. Ломоносов кашф қилди. Бу қонун бўйича, ҳаракатнинг манбаи табиатнинг, материянинг ўзгинаси экани исботланади.

XIX асрдаги табиатшунослик соҳасидаги муҳим кашфиётлардан бири ҳужайранинг кашф этилганлигидир. Бу кашфиёт барча мураккаб организмларнинг, ўсимлик ва ҳайвонларнинг ягона умумий қонунга асосан ривожланишини исбот этди. Шу даврда машҳур инглиз олими Ч. Дарвин ўз кашфиёти блан, барча тирик организмлар ўз-ўзидан, ҳечқандай «худо қудрати»га муҳтож бўлмаган ҳолда, оддийдан мураккабга эволюцион ривожланиш процессида юзага келганлигини исботлаб берди.

В. И. Ленин дун'ёнинг бирлиги унинг моддийлигидадир деган нуқтаи назарда туриб, XIX асрнинг охири ва XX асрнинг бошларида реакцион империалистик буржуазиянинг дун'ёқараши бўлган эмпириокритицизмга қарши кураш олиб боради. Эмпириокритиклар, дун'ёнинг бирлиги унинг моддийлигида эмас, балки дун'ёнинг бирлиги фақатгина сезгиларда мавжуддир, деган бемани, суб'ектив-идеалистик фикрни баён қиладилар. «Ажойиб гапми бу?»— дейди В. И. Ленин, халойиқ олдида марксизм философиясидан лоф урмоқчи бўлиб майдонга чиққан шахсларни танқид қилиб, —улар «...материализмнинг энг оддий қоидаларини» бузади. Фақат изчил бўлган философия оламни тафаккурнинг натижаси деб ҳисоблаши мумкин... бу хил философиянинг далиллари албатта фирибгарлик ибораларидан иборат бўлади» (Асарлар. 14 том, 186 бет).

Бу ўринда В. И. Ленин эмпириокритицизм, махизм ва бошқа суб'ектив идеализмнинг гносеологиясини (билиш назариясини) танқид остига олган эди.

Марксизм-ленинизм та'лимотича, дун'ёнинг бирлиги унинг моддийлигидадир, бу ҳақиқат моддий нарсалар ва ҳодисалар об'ектив қонунларининг бир-бири блан ўзаро узвий боғлиқ бўлишидадир.

Об'ектив қонун, айниқса материянинг бир турдан иккинчи турга айланишида намоён бўлади. Оламдаги ҳамма нарсалар, предметлар аста-секин бўладиган миқдор ўзгаришларидан туб сифат ўзгаришларига ўтганларида бошқача ҳолатга кириб, ўз хусусиятларини чексиз ўзгартирганларида ҳам, барибир, моддий нарсаларнинг ўзгинаси бўлиб қолаберадилар, ҳечқандай «дун'ёвий руҳ»га муҳтож бўлмайдилар ва доимо инсон онгидан ташқарида яшайберадилар. «Маркснинг философик материализми, — деб ёзади И. В. Сталин, — дун'ё «мутлоқ идея»нинг, «дун'ёвий руҳ»нинг, «онг»нинг гавдаланишидан иборат деб ҳисобланган идеализмга қарама-қарши ўлароқ, дун'ё ўз табиати э'тибори блан **моддийдир,** дун'ёдаги турли-турли ҳодисалар ҳаракат қилучи материянинг турли кўринишларидир, диалектик метод воситаси блан белгиланадиган ҳол, я'ни ҳодисаларнинг ўзаро алоқадорлиги ва бир-бирини тақозо қилиши ҳаракат қилучи материянинг ривожланиш қонуниятидир, дун'ё материянинг ҳаракат қонунларига биноан ривожланади ва ҳечқандай «дун'ёвий руҳ»га муҳтож эмас деган фикрга асосланади» (Ленинизм масалалари. 671 бет). Биз бу та'рифда марксизмнинг философик назарияси блан диалектик методи ўртасида узвий боғланиш бор эканлигини кўрамиз. Чунки диалектик метод ҳам, философик назария ҳам дун'ёнинг моддийлиги ва материянинг ривожланиши об'ектив қонуниятидан келиб чиққан та'лимотдир.

Марксистик материалистик назария бизга дунё қандай бўлса, уни шундайлигича, ҳечбир ёт қўшимчасиз англаш керак деб ўргатади. Шундай қилингандагина дун'ёнинг ҳақиқатан ҳам моддий эканлиги исботланади. Дун'ёнинг моддийлигини исботламоқ эса унинг бирлигини исботламоқ демакдир. Буни ҳозирда бутун прогрессив фан, айниқса, совет фани аниқ исбот қилиб берди. Совет астрономлари, химиклари Ердаги элементлар Қуёшда, Юпитерда, Ойда, Марсда ва бошқа планеталарда ҳам бор эканини аниқладилар. Қуёшдаги гелий газининг Ерда ҳам мавжуд эканлиги, Ердаги темир моддалари метиоритларда ҳам борлиги аниқланди. Совет биология фани органик ва анорганик моддалар ўртасида узвий боғланиш борлигини, бири иккинчисига ўтиб туришини исботлади. Материя қандай кўринишларга эга бўлмасин, унинг ривожланиш қонунияти ягона ва об'ективдир; материя қайси тусда бўлмасин, унинг яшаш формаси макон ва замонда бўладиган мутлақ ҳаракатдир.

Демак, доим ўзгариб, ҳаракат қилиб турувчи материя оламдаги хилма-хил ҳодиса ва воқиаларнинг асоси, моҳиятидир. Дун'ёда ҳаракатдаги чексиз материядан бўлак нарса йўқ.

II

Материя ҳарқандай ўзгаришнинг об'ектидир. Материя дейилганда биз ҳаракат хусусиятига эга бўлган, инсон сезгилари орқали идрок этиладиган реалликни тушунамиз. «Материя,—дейди В. И. Ленин,— об'ектив реалликни ифодалайдиган философик категория бўлиб, бу об'ектив реалликни инсон ўз сезгилари блан идрок қилади, бу об'ектив реаллик бизнинг сезгиларимизга боғлиқ бўлмаган ҳолда мавжуддир, бизнинг сезгиларимиз ундан копия олади, сурат олади ва уни акс эттиради» (Асарлар, 14 том, 135 бет). Мана бу — материянинг ягона илмий диалектик-материалистик тушунчасидир. Бунда қуйидаги моментлар кўзга ташланиб туради: материя — **об'ектив реалликни** ифодалайдиган философик категория; бу об'ектив реаллик сезгиларимизга та'сир этиб, сезги уйғотадиган **нарса;** бу нарса сезгиларимиз блан **идрок** қилинади; бу идрок ўша нарсанинг, материянинг **копияси, сурати, акс этилиши** бўлади. Демак, бундан, материя об'ектив реаллик бўлганлиги учун онгнинг, суб'ектнинг маҳсули бўлмасдан балки онгнинг ўзи материянинг маҳсули деган хулоса чиқади.

Суб'ектив идеалист Беркли, Мах ва бошқалар, нарса — бу инсон сезгиларининг комбинацияси ёки элементлари, деб да'во қилиб, материя сезгилардан ташқари мавжуд эмас дейдилар. Бутун кишилик практикаси тарихи материя сезгидан ташқаридаги об'ектив реаллик эканлигини исбот қилади. XIX аср охирларида физика соҳасида қилинган кашфиётлар оғир жисмларнинг атомлари емирилиб, электрон оқимини ҳосил қилишини ва жуда қисқа нурлар чиқариб, енгил жисмларнинг атомларини вужудга келтиришини исботлади. Материянинг энг майда зарраси деб ҳисобланган атомнинг мураккаб ва чексиз эканлиги аниқланди. Бу кашфиётдан россияли махистлар — Богданов, Валентинов ва бошқалар «материя майда зарраларга бўлиниб кетаётир, унинг моддий асоси йўқ бўлаётир» деб нотўғри хулоса чиқардилар. Бу блан улар материяни инкор этадилар, материализмга бутунлай қарши чиқадилар. Аслида эса, бу кашфиётлар материя тўғрисидаги билимларимизни чуқурлаштирадиган, диалектик материализм қоидаларининг тўғрилигини исботлайдиган кашфиётлар эди.

Шундай бўлишига қарамай, империализм идеологлари меҳнаткаш омма онгини заҳарлаш мақсадида «логик позитивизм», «логик эмпиризм», «операционализм» деган номлар остида эски эмпириокритицизмни тирилтирмоқдалар. Булар ҳам материянинг об'ектив борлигини таниолмайдиган, уни инсон сезгиларининг комбинациялари деб да'во қиладиган суб'ектив идеалистик назарияга асосланадилар. Эндиликда АҚШ бу оқимларнинг макони бўлиб қолди. Унинг намояндалари — Рассел, Витгенштейн, Франк, Райхенбах ва бошқалар материализмнинг ашаддий душманлари сифатида танилдилар. Қандай кўринишда бўлмасин, барибир ҳечқандай идеализм материя тараққиётининг об'ектив қонунлари тўғрисидаги прогрессив фан йўлини тўсаолмайди.

III

Диалектик материализм материя тўғрисида ягона илмий назарияни яратиб, материянинг яшаш формалари бўлган ҳаракат, макон ва замонни материядан ажратиб бўлмайди, деб ўргатади.

Материя ҳаракатсиз, ўзгаришсиз, ривожланишсиз мавжуд бўлмайди. Ҳаракат, ривожланиш ҳам материядан ташқарида бўлмайди.

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар, мўл ҳосил етиштиришнинг ҳал қилучи ҳозирги кунларида ғўза парваришини янада яхшилайлик!

Дастлабки муваффақиятлар мустаҳкамланмоқда

Оққўрғон районидаги «Красная Заря» колхозининг а'золари 305 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 26 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Чопиқ, культивация, суғориш ва озиқлантириш ишларини ўз вақтида ўтказиш учун барча тадбирлар амалга оширилмоқда.

45x45 сантиметр схемаси асосида ўстирилаётган 90 гектар ердаги ғўза трактор блан кўндалангита ва узунасига 3 марта культивация қилинди. Мавсумда 1000—1200 гектар ердаги ғўзани культивация қилиш мажбуриятини олган универсалчилардан Ким Анатолий, Ким Алексей ўртоқлар кундалик нормани 150—200 процентга етказиб бажармоқдалар. Колхозда хизмат қилаётган механик ўртоқ Пен Хак Лен бошлиқ трактор бригадасининг барча механизаторлари меҳнат намуналарини кўрсатаётирлар.

Колхоз правлениеси (раиси ўртоқ Лян Семён) барча куч ва моддий-техника воситаларини ғўза парваришига тўла сафарбар қилиш блан улардан унумли фойдаланишни ҳам та'минламоқда. Колхоздаги барча куч дала ишларига сафарбар этилган. Уларнинг кўпчилиги ўз нормаларини 1,5—2 ҳиссадан бажармоқдалар. Н. Бўтаева, Б. Богатеренко, Б. Ғоибназарова, Кван Анна ўртоқлар шулар жумласидандир.

90 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 28 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётган ўртоқ Х. Арсланов бошлиқ бригада а'золари меҳнат унумини оширишнинг ташаббускорлари бўлмоқдалар.

Колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Ли Алексей) колхозчи ва механизаторлар ўртасида сиёсий-оммавий ишларни ҳартарафлама кучайтирмоқда. Кўпчилиги коммунист ва ВЛКСМ а'золаридан иборат бўлган 17 агитатор бригадалардаги дала шийпонларига бириктиб қўйилган. Агитатор коммунист Ким Сергейнинг иши бошқаларга ўрнак бўлмоқда. 4 та пахтачилик бригадасининг яхши жиҳозланган шийпони радио приёмник, газета, журнал ва китоблар блан та'минланган. Колхозчилар улардан яхши фойдаланиб, маданий дам олмоқдалар.

Социалистик мусобақа, илғорлар тажрибасини оммалаштириш ишларига ҳам алоҳида аҳамият берилаётир. Бригада ва звеноларнинг ўзаро мусобақаси ҳар 10 кунда якунланади, бригада а'золарининг йиғилишида муҳокама қилинади, илғорларга кўчма Қизил байроқ топширилади. Суҳбат ва лекциялар мунтазам ўтказилмоқда. Бригадаларда ҳар 15 кунда «Янги ҳаёт» деворий газетаси 2—3 кунда «Жанговар варақа»лар чиқарилиб турилади.

Амалга оширилаётган ана шу тадбирлар туфайли ғўзалар тез ривожланмоқда. 305 гектар майдондаги ғўза тўла шоналаган, ҳар тупда 8—10 тадан шона бор, олдинги ғўзалар эса гулга кирди.

Колхоз а'золари ва механизаторлар эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаб, ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф блан бажариш учун янада ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар.

М. КАНЗАФАРОВ.

Собир ака—моҳир сувчи

Пахта далаларини айланиб, ғўза парвариши қандай олиб борилаётганлиги блан танишиб юрган қозоғистонли мусобақадошлар Ўртачирчиқ район Сталин номли колхознинг 5-нчи бригадасига етиб келганларида колхознинг моҳир сувчиси блан учрашдилар.

— Собирака,— деди шунда колхоз раиси,— бу ўртоқлар қардош Қозоғистондан, ўзаро текшириш бригадасининг а'золари, танишинг.

Собирака мусобақадошлар блан сўрашгач, уларни бригада ғўзаларининг қандай суғорилаётганлиги блан таништирабошлади. Уфқ блан ўпишган кенг пахтазорга бугун кечаси таралган сув эгатлар оралаб, жилдираб оқиб бормоқда. Қониб сув ичаётган ана шу ердаги ғўзаларнинг яшнаб, туркираб туриши кишини қувантиради. Бирор ерга сув тошмаганлиги, эгатларга таралган сувнинг бир текислиги, ўқ ариқларга усталик блан чим бостирилганлиги сувчининг бу соҳада бой тажрибага эга эканлигидан дарак берар эди.

— Ўртоқ Қозоқбоев,— деди шу вақт меҳмонлардан бири,— айтингчи, неча йилдан бери сувчилик қиласиз?

— Шу йил блан роса 20 йил,— жавоб берди Собирака ва мусобақадошларнинг илтимосига кўра ўз тажрибаларидан сўзлайбошлади,— эгатларга сувни жилдиратиб тараш фойдали, нега десангиз, шундай қилинганда ғўзалар қониб сув ичади, ер яхши захлайди. Айрим сувчилар шошма-шошарлик қилиб эгатларга сувни кўп қўядилар, тезроқ суғориб бўлақолай, дейди. Бу жуда зарарли. Шундай қилинганда аввало пушталарга сув тошиб кетиши мумкин, кейин ғўзалар тўйиб сув ичолмайди. Чунки, тез оққан сув беҳудага сарф бўлади. Энг ёмон томони шундаки,— сўзида давом этди Собирака,—ғўзаларга берилган озиқаларни оқизиб кетади ва унинг экинга бўлган та'сирини камайтиради.

Мусобақадошлар Собираканинг сувчиликда эришган муваффақиятларидан хурсанд бўлиб, унинг қимматли фикрларига раҳмат айтдилар ва Собираканинг тажрибаларидан ўз колхозларида ҳам фойдаланишга қарор қилдилар.

Собирака ҳақиқатдан ҳам мақташга арзийдиган сувчи. У ҳарбир туп ғўзани кўз қорачиғидай сақлайди, севиб парвариш қилади. Илғор сувчи Собирака Қозоқбоев шу кунларда ўз нормасини 1,5—2 ҳисса бажариб, ғўзаларнинг гуркираб ўсишига эришмоқда.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз камқувват колхозлардан бири ҳисобланар эди. Колхоз а'золари қўшни, юқори ҳосилли Пушкин номли колхоз блан хўжаликни бирлаштиришга қарор қилдилар. Яқинда ана шу икки колхоз а'золарининг умумий йиғилиши бўлди ва бирлашишга қарор қилинди. Ҳар икки колхоз а'золари янги колхозни Хрушчев номи блан атадилар. Ҳозир Хрушчев номли колхоз пахтакорлари ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтириб юбордилар, улар ҳосилни эрта муддатда етиштириш учун курашаётирлар. **Суратда:** ғўза кўндалангига культивация қилинаётир.

М. Шарипов, Р. Шамсуддинов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

Зарпечакни битта қўймай йўқатайлик

Қишлоқ хўжалик зараркунандалари блан бир қаторда гулли паразит — зарпечаклар ҳам ҳосилга катта зиён етказади. Бу йилги об-ҳаво шароитида бирқатор колхоз ва совхозларда зарпечаклар тарқалиб ,улар ғўза, беда, каноп, жут, сабзавот ва бошқа экинларга ўтмоқда. Айрим жойларда катта-катта далалардаги экинлар зарпечаклар блан шикастланмоқда. Лекин шунга қарамасдан, кўпгина хўжаликларнинг раҳбарлари зарпечакка қарши курашни кучайтирмаётирлар. Улар шу туфайли экинга, демак ҳосилга қандай зарар етишига етарли баҳо бермаётирлар. Бу эса зарпечакнинг борган сари кўпроқ тарқалишига сабаб бўлмоқда.

Мирзачўл районидаги «Ленинизм» колхозида ҳозирги кунлардаги аҳвол жуда ташвишли бўлиб қолди. Бу колхозда бутун беда майдонларида зарпечак бор. Айниқса, 100 гектар ердаги бедани зарпечак қаттиқ ўраб олган. Кўп ерларнинг беда ҳосили камаймоқда, хашакнинг сифати ёмонлашмоқда. Лекин бу ҳол колхоз раҳбарларини (раиси ўртоқ Холмуродов) ҳечбир ташвишлантирмаётир, улар ҳархил баҳоналар блан зарпечакка қарши курашни ташкил этмаётирлар. Бу ҳол район ташкилотлари раҳбарларига ҳам ма'лум, лекин улар колхоз раҳбарларига нисбатан ҳечқандай чора кўрмаётирлар.

Янгийўл районидаги «XIX партс'езд» колхозининг агрономи ўртоқ Шукуров ҳам ҳосилни сақлаш ишига ғоят мас'улиятсизлик блан муносабатда бўлиб, зарпечакни йўқотиш учун зарур бўлган тадбирларни амалга оширмаётир. Ҳолбуки бу колхозда бедадан ташқари, ғўза, сабзавот экинларида ҳам зарпечак кундан-кунга кўпроқ тарқалмоқда. Верхне-волинск районидаги «Победа», Бўка районидаги «Ленинобод», Калинин районидаги Охунбобоев номли колхозларда, шунингдек Қуйичирчиқ, Юқоричирчиқ, Гулистон, Бекобод районларидаги бирқатор колхозларда, ниҳоят 1-нчи ва 2-нчи Боёвут, «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозларида зарпечакка қарши кураш жуда қониқарсиз олиб борилмоқда.

Ма'лумки, зарпечак қишлоқ хўжалик экинлари учун ёмон бир офатдир. Зарпечакка қарши кураш экинларни парвариш қилишда амалга ошириладиган агротехника тадбирларининг ажралмас қисми бўлиши керак. Печаклар ўсиб тез тарқалмаслиги учун уларга қарши курашни барвақт, я'ни печак кўриниши ҳамоноқ бошлаш зарур. Агар ғўза, каноп, жут ва бошқа экинларда зарпечак онда-сонда кўринса, қатор ораларини кетмон чопиқ қилиш ҳамда ўсимликка ёпишган печакларнинг бир толасини ҳам қолдирмасдан териб олиб, даладан чиқариб кўмиб ташлаш керак. Далани ва ўсимликни тозалашга алоҳида э'тибор бериш зарур. Акс ҳолда, ерга зарпечакнинг кичик бир ипчаси тушиб қолса, ёки ўсимликдан бироз бўлаги ҳам олинмай қолса, у дарҳол ўсабошлаб, такрор тарқалади.

Шуни ҳам эсда тутиш кераки, ғўза, каноп, жут ва бошқа экинлардаги зарпечаклар тозалангандан кейин ҳам улар навбатдаги суғориш ва культивациядан сўнг яна пайдо бўлиши ва ўсиши мумкин. Шунинг учун бошда зарпечак тушиб тозаланган далаларни доим қунт блан кузатиб бориш керак.

Кўп ҳолларда бедапоялар зарпечак тарқалиши учун манба' бўлади. Чунки зарпечак энг кўп бедада пайдо бўлиб, сўнгра ундан бошқа экинларга тарқалади. Шунинг учун зарпечак тушган бедапоялар ўз вақтида тез тозаланиши керак. Бедадаги зарпечакни йўқотишнинг энг та'сирли воситаси химик дориворлардир. Бунда зарпечак тушган бедалар тез — 4—5 кун ичида ўрилиб, йиғиштирилиб даладан олиб чиқиб кетилди. Сўнгра беда ўсабошламасдан ангизга дорилар пуркалади. Аммо бедани йиғиштириб олиш кечикиб, ангизда майса кўриниб қолса, дорилашга йўл қўйилмайди.

Агар беда ўз вақтида ўрилиб, йиғиштириб олинса, ҳосил нобуд бўлмайди, аксинча мўл бўлади, бунинг устига зарпечакларнинг тарқалиши анча камаяди. Лекин бир қатор колхозлар бедани ўриб-йиғиштиришни ҳаддан ташқари кейинга суриб юбормоқдалар. Масалан, Октябрь районидаги Охунбобоев номли колхозда (раиси ўртоқ Имомов) кўпчилик беда майдонларида, шу жумладан уруғлик бедада ҳам зарпечак тарқалган. Демак, бедани аллақачонлар ўриб, ангиз дориланиши керак эди. Лекин колхозда 18—22-нчи майда ўрилган 43 гектар ва 24—26 майда ўрилган 40 гектар ердаги беда йиғиштирилмасдан ҳалигача далада чочилиб ётипти. Ўрилган беда остидан бош чиқазиб келаётган янги майсаларни эса такрор печаклар ўрамоқда. Бундай аҳволга асло чидаш мумкин эмас. Колхозда давлат агрономи бор, шунингдек, район ва МТСдан деярлик ҳар куни вакиллар келиб туради, лекин зарпечакка қарши курашга ҳечким э'тибор бермаётир.

Зарпечакка қарши фақат экинзорлардагина курашмасдан, балки марза, уват, ариқ бўйлари, йўл ёқалари ва бошқа ялангликларда ҳам курашиш керак. Бунинг учун ҳамма жойда бегона ўтларни йўқотиш, уларнинг ўрнини чопиб, ҳайдаб қўйиш керак.

Зарпечакка қарши кураш давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим тадбирдир. Бу ишни барча хўжаликларда изчиллик блан амалга оширгандагина биз экин ҳосилини энг ёвуз паразитдан сақлаб қоламиз. Мамлакатга кўп миқдорда пахта ва бошқа экин маҳсулотлари етиштириб берамиз, чорвачилик ем-хашак базасини мустаҳкамлаб, унинг маҳсулдорлигини оширамиз

Р. МИХАЙЛЯНЦ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном.

Мўл ҳосил учун курашмоқдалар

Верхне-волинск районидаги «Победа» колхозининг Мирзабек Усмонов бошлиқ бригада а'золари 60 гектар ерга чигит экиб, унинг ҳар гектаридан она-Ватанимизга 35 центнердан пахта етказиб бериш учун зўр ғайрат блан меҳнат қилаётирлар.

Бу бригада а'золари барча куч ва механизмдан тўла, унумли фойдаланиб, ғўза парваришини намунали ўтказмоқдалар.

Бригадада хизмат қилаётган 1-нчи МТСнинг илғор механизатори ўртоқ Исроилов кунига 12—14 гектар ердаги ғўзани культивация қилмоқда. Шунингдек звеноларда мўл ҳосил етиштириш учун социалистик мусобақа янада қизитиб юборилди. Мусобақада олдинда бораётган Бойбўтаев бошлиқ звено а'золари ғўза парваришида фидокорона меҳнат қилиб, юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. С. Умарова, Б. Аширбоева, О. Шербеков, М. Файзуллаева, К. Қўзибоев каби колхозчилар кундалик иш нормаларини 1,5—2 ҳисса қилиб бажармоқдалар. Натижада барча участкалардаги ғўзалар иккинчи парваришдан чиқазилиб, учинчи парвариш бошлаб юборилди. Ҳозир бу майдонлардаги ғўзалар биртекис шоналаб, гуллайбошлади.

Қ. ҚУРБОНБОЕВ.

Ғўза парвариши тобора қизитилаётир

Сирдар'ё районидаги Каганович номли колхоз а'золари МТС механизаторлари блан ҳамкорликда ишлаб, ғўза парваришини тобора кенг авж олдирмоқдалар. Колхоз а'золари бу йил 560 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил олиш учун курашиб, ҳамма майдондаги ғўзаларни 2 марта чопиқдан, 3 марта культивациядан чиқардилар. 60x60 схемасида экилган 160 гектар ғўза узунасига, кўндалангига икки марта ишланди. Ҳозир ҳамма майдонлардаги ғўза бир марта озиқлантириб бўлинди. Ҳарбир гектар ерга 250 килограммдан минерал ва 300 килограммдан маҳаллий ўғит аралашмаси солинди.

Ҳамидулла Маматқулов, Сайфулла Усмонов, Муртозоқул Эркабоев ўртоқлар бошлиқ бригада а'золари ғўзанинг учинчи парваришини ҳам тамомладилар. Бу илғор бригадаларда суғориш ва озиқлантириш ишлари сифатли ўтказилаётир. Колхознинг Абдураҳмон Раҳматов, Отабой Абдушукуров, Суярқул Ҳусанов бошлиқ кексалар бошлиқ звеноларда 60x60 — 60x45 схемасида квадрат-уялаб экилган ғўзалар иккитомонлама сифатли парвариш қилинганлиги сабабли биртекис гуллайбошлади.

Колхозда хизмат қилаётган 1-нчи МТС универсалчиларидан Мустафоқул Қўзиев, Худойқул Норқулов, Носир Жумабеков, Ғани Холиқов ўртоқлар мавсумда 1200—1300 гектардан ердаги ғўзани культивациядан чиқариш мажбуриятини олган эдилар. Улар бу мажбуриятни шараф блан бажариш учун курашиб, ҳар куни 8 гектар ўрнига 12—14 гектар ердаги ғўзани узунасига ва кўндалангига культивация қилаётирлар. Бу илғор универсалчилар ҳозиргача 450—500 гектардан ердаги ғўзани культивациядан чиқардилар.

Ж. ҲАКИМОВ.

Марксизмга қадар ўтган материалистлар ҳаракат тўғрисида метафизик нуқтаи назарни олға суриб, ҳаракат — материянинг фазода оддий ўрин олмоштириши деган биртомонлама хулосага келган эдилар. Улар материянинг кўп хилдаги ҳаракат формаларини фақат механик ҳаракат нуқтаи назаридан тушунтирганлар, холос, чунки XVIII асрда барча табиатшунослик фанлари орасида механика бирмунча тугал ҳолга келган эди. Химия, биология, геология ҳали ривожланмаган бўлиб, уларнинг об'ектив қонуниятларига, шунингдек ижтимоий ҳаётга ҳам тарихий тарзда қараш ҳали йўқ эди. Шу сабабли, табиатда об'ектив содир бўладиган физик, химик ва органик процессларни ўша давр олимлари механик процесслар деб билиб, жамият тарихини ҳам метафизикларча тушунтирганлар. Маркс блан Энгельс фанларнинг ўтган даврдаги ва ўзлари яшаган даврдаги тараққиёти маҳсулини философик анализ қилиб, материянинг қуйидаги бешта асосий: механик, физик, химик, органик ва ижтимоий ҳаракат формалари мавжудлигини исбот қилдилар. Бу ҳархил ҳаракат формалари бир-бири блан боғлиқ, бири иккинчисига бевосита ва билвосита ўтади. Бу ҳамма ҳаракат формалари ягона материяга хос бўлиб, унинг турли кўринишлари специфик хусусиятларга эга эканини кўрсатиб туради. Агар механик ҳаракат формаси оддий ўрин олмоштириш бўлса, органик ҳаракат эса тирик материяга хосдир, я'ни бу форма модда олмошинишини, ассимиляция ва диссимиляция процессларини ифодалайди.

Физика фанининг далилларига кўра, ҳарқандай моддий нарсаларда масса ва энергия каби физик хусусиятлар бор. Табиатда масса блан энергиянинг узвий боғлиқлиги об'ектив қонуни мавжуддир, бу қонунга мувофиқ, жисмнинг массаси ҳаракат тезлигига қараб ўзгаради, ҳаракат қанча тез бўлса, ҳаракатдаги жисмнинг массаси шунча ортади.

Улуғ рус олими, машҳур физик П. Н. Лебедев XX асрнинг бошларида ёруғлик нурларида босим борлигини аниқлади. Босимга эга бўган ҳарқандай жисм массага ва энергияга эга бўлади. П. Н. Лебедев қуёш нури босимини текширди ва унинг нурлари кометалар составига кирган заррачаларни итариб туришини аниқлади. Лебедевдан сўнг совет олими академик С. И. Вавилов «Ёруғлик ҳодисаларининг диалектикаси» деган асарида ёруғликнинг нарсалар сингари моддий эканлигини, унда ҳақиқатан ҳам босим борлигини исбот этди.

Босим бор нарсада энергия ҳам бўлади. Энергия эса материянинг массаси блан боғлиқ бўлиб, материянинг яшаш формасидир. Энергия, ёруғлик ва бошқа физик хоссаларнинг манба'и материянинг ўзидир. Лекин «физик идеализм», «энергетизм» деб аталган идеалистик мактаблар бу қонунни фанга хилоф равишда тушунтиришга ҳаракат қиладилар ва материя массаси ҳаракат процессида бутунлай энергияга айланиб кетади, материя йўқолади, энергиягина қолади, энергия ёруғликка ўтиб, у ҳам тамом бўлади деган бема'ни хулосани чиқарадилар. Масалан, ўтган асрда яшаган физик-идеалист Освальд ана шундай нуқтаи назарда турар эди.

Диалектик материализм материядан унинг массасини, энергиясини, демак, ҳаракатни ажратиб бўлмайди, деб та'лим беради. Ҳаракатсиз материя бўлмайди. Шундай экан, материя қайерда яшайди, қачон ва қандай ҳаракат қилади? Бу масалага ҳам диалектик материализм илмий асосда жавоб беради.

Материя маконда яшайди ва замонда доимо ҳаракат қилади. Макон ва замон материянинг об'ектив яшаш формаларидир. «Ҳарқандай борлиқнинг асосий формалари — макон ва замондир, — дейди Ф. Энгельс, — вақтсиз бўлган борлиқ, маконсиз бўлган борлиқ каби ақлга сиғмайдиган сафсата бўлади» («Анти-Дюринг», 49 бет, 1953 йил).

Хўш, макон нима? Макон — материя яшашининг бир формаси, я'ни материянинг узунлиги, эни, бўйи. Узунлик, эн, бўй каби ўлчовлар нарсадан, материядан ажралган ҳолда бўлиши мумкин эмаслигидек, маконни ҳам материядан ажралган ҳолда тасаввур қилиб бўлмайди.

Замон-чи? Замон — материя яшашининг яна бир формаси, материя ривожланишининг асосий шарт-шароитидир. Замон — моддий процессларнинг муддатлилигини ва муттасиллигини ифодалайдиган яшаш формасидир. Муддатлилик ва муттасиллик тушунчалари материядан ташқарида бўлиши мумкин бўлмаганидек, замон ҳам материясиз тасаввур қилинмайди.

В. И. Ленин, маконни ва замонни материядан ажратиш—худо бор деган блан баробар бўлади, дейди. Илғор фаннинг турли тормоқлари макон ва замонда ҳаракат қилаётган моддий процессларни ўрганади. Макон ва замоннинг об'ективлиги кишиларнинг практик фаолияти асосида ма'лум бўлади. Суб'ектив идеалистлар: Кант, Мах, Богданов, Базаров ва бошқалар макон ва замонни ҳам практикага асосланмаган, материяга хос бўлмаган нарсадир, дейдилар, улар маконни ва замонни одамлар яратадилар, деб сафсатабозлик қиладилар. Бу блан улар буржуазияга хизмат қилиб, одамлар қанча практика олиб борсалар ҳам, об'ектив дун'ё тўғрисида аниқ билимларга эга бўлаолмайдилар, демоқчи бўладилар. В. И. Ленин ўзининг «Материализм ва эмпириокритицизм» номли машҳур асарида уларга қаттиқ зарба берди.

Ҳақиқатда макон ва замон инсонга муҳит ҳақида об'ектив жиҳатдан тўғри тасаввур бермаганда эди, инсон биологик жиҳатдан муҳитга мослашаолмаган бўлар эди. Инсоннинг биологик жиҳатдан муҳитга мослашуви унинг онгида об'ектив реалликнинг, макон ва замоннинг тўғри тасаввур қилинишини билдирди.

Материя ҳаракати гоҳ маконда, гоҳ замонда бўлади деб қараш ҳам хатодир. Материя ҳаракати ҳам маконда, ҳам замонда бирданига бўлади, материя маконда чексиз, замонда мутлақдир. Моддий дун'ёнинг боши ҳам бўлмаган, охири ҳам бўлмайди, у доим ривожланишда, бир сифатдан иккинчи сифатга ўтишдадир. Биз яшаб турган Ер шари Қуёш системасидаги планеталардан биридир. Қуёш эса Галактика (юлдузлар сестемаси)даги миллиардларча юлдузлардан биридир. Галактикадан яна бирнеча миллиард километр нарида метагалактика деган юлдузлар системаси борлиги аниқланган.

Микрокосмос ҳам шундай бепоёндир: илгари бўлинмас деб юритилган атом энди манфий зарядли электрон, мусбат зарядли позитрон, нуль зарядли нейтрон, манфий зарядли (антипротон), мусбат зарядли протон, манфий, мусбат, нуль зарядли мезонлар, манфий, мусбат, нуль зарядли пимезонлар ва ҳоказо заррачалардан иборат экани аниқланди. Бу заррачаларнинг ҳарбири яна бўлак заррачаларга бўлинади. Мана шунинг учун ҳам В. И. Ленин электронни атом қаби бепоён, табиатни эса бениҳоя деган эди. Демак, материя чексиз бўлиб, макон ва замонда доимо ҳаракат қилиб турадиган об'ектив реалликдан иборатдир.

IV

Марксистик философик материализм материя об'ектив реалликдан иборат деб ўргатар экан, унинг тараққий этиш қонунияти ҳам об'ектив характерга эга бўлади деб уқдиради, я'ни, бошқача қилиб айтганда, бу қонуният кишилар иродасига боғлиқ бўлмаган ҳолда мавжуддир.

Илғор фан аввало ана шу об'ектив характерга эга бўлган қонунларни кашф қилиб, уларни ҳартомонлама ўрганиб, сўнгра ана шунга мувофиқ, илмий қоидалар тузади, назария яратади. Бу об'ектив қонунларни ўрганмасдан фаннинг яшаши ва ривожланиши мумкин эмас. Табиат ва жамият тараққиётининг об'ектив қонунларини инкор этиш — марксизм блан алоқани узиб, суб'ектив идеализм йўлига кириб кетиш блан баробардир. Масалан, ба'зибир сиёсий иқтисодчилар (Ярошченко, Санина, Венжер) социализм давридаги ижтимоий ҳаёт қонунларини «текширганларида» жамиятимизнинг иқтисодий тараққиёт қонунларини раҳбар органлар «яратадилар», «қайтадан тузадилар», «бекор қиладилар» деган хато хулосаларни чиқарган эдилар. Коммунистик партиямиз ва И. В. Сталин бу хил нотўғри назарияларга ўз вақтида барҳам бериб, жамиятда ҳам табиатдагидек материянинг тараққиёти инсон иродасига боғлиқ бўлмасдан, об'ектив бўлади, деб уқдириб ўтдилар. Одамлар бу қонунларни очишлари, билиб олишлари ва уларга таяниб, жамият манфаатлари йўлида улардан фойдаланишлари мумкин. Аммо бу қонунларни раҳбар органлар, айниқса айрим шахсларнинг «яратишлари» ёки «бекор қилишлари» асло мумкин эмас.

Об'ектив қонунларнинг мавжудлигини ҳечким инкор қилаолмайди. Модомики, об'ектив қонунларнинг мавжудлигини инкор қилиб бўлмас экан, бундан, бу қонунларни билиб бўлади, деган хулоса чиқади. Одамлар томонидан табиат ва жамиятдаги об'ектив қонунларнинг билиб олиниши сабабий ва зарурий боғланишлар орқали бўлади. Сабабият ва зарурият об'ектив қонуниятнинг ажралмас икки томонидир. Оламдаги предмет ва ҳодисалар тартибсиз нарсаларнинг тасодифий йиғиндиси бўлмай, балки бири иккинчиси блан сабабий, зарурий боғлиқ бўлган бирбутун материянинг ҳартурдаги кўринишларидир.

Шундай экан, табиат ва жамиятдаги айрим қонуний процессларни ўрганилганда уларни бошқа қонунларга боғлаб ўрганмоқ зарурдир. Шундагина моддий дун'ёнинг об'ективлиги ҳақида тўғри тушунчага эга бўлиш мумкин.

Марксизм-ленинизм ёдлаб олиш учунгина ўрганилмай, балки ҳаракат учун, коммунистик партияларнинг амалий фаолиятлари учун қўлланмадир, ижтимоий ҳаётни ўрганишга татбиқ этилиши керак бўлган қуролдир. Ижтимоий ҳаёт ҳам моддий дун'ёнинг бир қисми ҳисобланади. Ижтимоий ҳаёт ҳодисалари доимо пайдо бўлиш, ўзгариш ва ривожланиш процессида бўладилар. Шундай экан, бу об'ектив процессни келтириб чиқарадиган куч нима? Идеалистлар айтганидек, бу — «машҳур шахс»ларнинг яхши орзуларими, «ақл» ёки «умумий аҳлоқ»ми? Асло бундай эмас. Бу нарса — жамиятнинг моддий ҳаёт шароитларидир, я'ни географик муҳит, аҳоли зичлиги ва энг ҳал қилучи куч — жамиятнинг яшамоғи учун зарур бўлган **моддий бойликлар ишлаб чиқариш усулидир.** Моддий бойликларни алоҳида шахслар эмас, бутун меҳнаткашлар оммаси ишлаб чиқаради. Шу сабабли марксча-ленинча фан тарихий процессларни анализ қилганда асосий э'тиборни халқ оммасининг моддий бойликлар ишлаб чиқариш фаолиятига қаратишга, уларнинг ҳаётига, антагонистик жамиятда эса, уларнинг озодлик учун курашига аҳамият беришга ўргатади.

Жамият тараққиёти ишлабчиқариш муносабатларининг ишлабчиқарувчи кучлар характерига албатта мос келиши қонунига боғлиқдир. Коммунистик партия ўз амалий фаолиятида ана шу қонун талабларини э'тиборга олади. Коммунистик партиянинг стратегия ва тактикаси ижтимоий ҳаёт тараққиёти, ишлабчиқариш усули, синфий кураш, революциялар, коммунизм қуриш учун кураш қонунларининг об'ективлигини э'тироф этишга ва уларни ўрганиб, амалда фойдаланишга асослангандир. Жамиятдаги об'ектив қонунларни билиб олиш ва уларга таяниб иш кўриш натижасида партиямиз ўз кучини ва душман кучини тўғри ҳисобга олади, ғалаба учун барча воситаларни ўз вақтида ишга солаолади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўз қарорларини, директиваларини социалистик жамиятимиз тараққиёти қонунларини чуқур тушуниш асосида тузади, шунинг учун ҳам партиянинг барча қарорлари албатта амалга оширилади.

Агар партиямиз XIX с'езди ижтимоий ишлабчиқаришни тўхтовсиз ўстиришга ва бу блан совет жамиятининг тобора ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини максимал қондиришга қарор қилган экан, бу — партиянинг социализм асосий иқтисодий қонунига амал қилганлигини кўрсатади. Ҳақиқатан ҳам партиянинг мамлакатимиз хўжалигига раҳбарлик фаолияти жамиятимиз асосий иқтисодий қонунини чуқур ўрганишга ва уни тўғри қўлланишга асослангандир. Бунга Коммунистик партиянинг оғир индустрияни ҳартомонлама устун даражада ривожлантиришга қаратилган бош йўли мисол бўлаолади. Социалистик тузум тараққиётининг барча этапларида бу бош йўл қат'ий равишда ўтказилиб келинди ва бундан кейин ҳам ўтказилади. Чунки оғир саноат халқ хўжалиги барча тормоқларининг мустаҳкам моддий асосидир. Оғир саноатнинг тез су'ратлар блан юксалиши енгил ва озиқ-овқат саноатини ҳамда қишлоқ хўжалиги барча тормоқларини ривожлантириш учун бирданбир зарур моддий имкониятлар яратиб беради.

Халқ хўжалигининг асосий тормоқларидан бири қишлоқ хўжалигидир. Юқори даражада ривожланган оғир индустрия социалистик деҳқончилик ва чорвачилигимизни ҳамда қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришимизнинг барча тормоқларини тобора кўпроқ даражада механизациялаш учун зарур машина ва ускуналар етказиб бермоқда. Юқори тараққий этган комплекс механизацияни далаларда янада кенгроқ қўлланиш, шу йўл блан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни ошириш учун пахта, маккажўхори, картошка ва бошқа экинларни квадрат шаклида уялаб экиш об'ектив зарурияти туғилди. Бу об'ектив заруриятни илмий равишда тушуниш асосида КПСС Марказий Комитети ўзининг сентябрь, февраль-март, июнь ва январь Пленумлари қарорларида совет халқига социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, қўриқ ва бўз ерларни кўплаб ўзлаштириш, саноатни хомаш'ё блан, аҳолини озиқ-овқат моллари блан мўл-кўл та'минлаш каби вазифаларни белгилаб берди. Шу мисолдан кўриниб турибдики, партиямиз ўз амалий фаолиятида жамиятнинг ишлабчиқарувчи кучлари тараққиётига ва социалистик ишлабчиқариш муносабатларининг моҳияти бўлган социализмнинг асосий иқтисодий қонуни талабларига риоя қилган ҳолда иш кўрмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси марксизм-ленинизм ўлмас та'лимотига изчиллик блан амал қилиб, халқимизни комил ишонч блан Ватанимизда коммунистик жамият қуришдек буюк мақсад сари дадил олға бошлаб бормоқда.

К. МАҲМУДОВ.

В. М. Молотов ҳузурида матбуот конференцияси

САН-ФРАНЦИСКО, 25 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** 25 июньда В. М. Молотов Сан-Францискода бўлган америка ва четэл мухбирлари учун матбуот конференцияси ўтказди. Матбуот конференциясида В. М. Молотов ўзига берилган саволларга жавоб қайтарди.

Қуйида мухбирларнинг саволлари ва В. М. Молотовнинг жавоблари э'лон қилинади.

Савол (Поль Рэнкин, Рейтер агентлигининг мухбири): Молотов жаноблари, Жанва кенгашида Германия тўғрисидаги масалани моҳият э'тибори блан муҳокама қилиш мўлжалланадими ва сиз бу мамлакатни бирлаштириш эҳтимоли ҳақида ўз нуқтаи назарингизни ва уни бетарафлаштириш тўғрисидаги эҳтимол тутилган ҳарқандай таклифларингизни айтаолмайсизми?

Жавоб: Сиз жуда яхши биласизки, Совет Иттифоқи Германияни қайтадан бирлаштириш тарафдоридир. Албатта, уни тинчликсеварлик ва демократик асосда қайтадан бирлаштириш тарафдоридир.

Жанва кенгашига келганда ма'лумки, бу кенгашнинг кун тартибини ҳукумат бошлиқларининг ўзлари белгилайдилар. Биз ҳаммамиз у ёки бу масалани, жумладан, Рэнкин жаноблари айтган масаланинг қандай муҳокама қилинажагини зўр қизиқиш блан кутамиз.

Савол (Уолтер Керр, «Нью-Йорк геральд трибюн» газетасининг мухбири): Министр жаноблари, Жанва кенгашининг бир ҳафтадан кўп давом этмаслиги ҳақида тўрт давлатнинг ҳаммасида ҳам аниқ бир тушунча борми?

Жавоб: Жанва кенгашининг қанча вақт давом этиши ҳақидаги масала муҳокама қилинди ва кенгашнинг неча кун давом этишини олдиндан чеклаб белгилаб қўйиш керак эмас, деб қарор қилинди. Бунинг учун қанча вақт талаб қилинажагини кенгаш ўзи кўрсатар.

Савол (Жозеф Лэш, «Нью-Йорк пост» газетасининг мухбири): Ташқи ишлар министри жаноблари, Сиз ўз нутқингизда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг вазифаси Тайвань масаласини мумкин қадар тезроқ ҳал этишдан иборат, дедингиз. Бу гапларингиз, агар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Совет Иттифоқининг ва Хитой Халқ Республикасининг ҳозирги позициясига мувофиқ келмайдиган бирор қарорни қабул қилса, Совет Иттифоқи бу қарорни ҳурмат қилади, деган ма'нони билдирадими?

Жавоб: Бирлашган Миллатлар Ташкилоти муҳим халқаро аҳамиятга эга бўлган бундай масалаларда ўз ўрнини билади. Тайвань ороли ва Хитойнинг қирғоқ бўйидаги ороллари ҳақидаги масалага келсак, назаримда, бунда Хитой Халқ Республикаси бош министри Чжоу-Энь-лайнинг Хитой блан Қўшма Штатлар ўртасида бевосита музокаралар олиб бориш тўғрисидаги таклифи катта аҳамиятга эгадир. Бундай музокаралар фойдали бўлур эди ва бундай музокаралар тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларига хизмат қилар эди. Ҳамма халқлар бундан манфаатдордир.

Савол (Полина Фредерик, «Нейшнл бродкастинг компани»дан): Министр жаноблари, Формоза ҳақидаги масала Жанва кенгашида муҳокама қилинадими?

Жавоб: Мен кенгаш учун бирор кун тартиби белгиланмаганлиги ҳақида айтиб ўтган эдим — бу тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг ўз ишидир.

Савол (Гарнет Хорнер, «Вашингтон ивнинг стар» газетасининг мухбири): Кеча Даллес жаноблари америка самолётига хужум қилинганлиги ҳақида гапирган эди. Сиз шу ҳақда бирор ма'лумот бераоласизми?

Жавоб: Мени кеча Даллес жаноблари бу воқиа тўғрисида хабардор қилди. Бу менинг учун янги хабар, чунки мен кеча ҳали бу масала тўғрисида ахборотга эга эмас эдим. Тегишли ахборот олишим бланоқ мен бу масала юзасидан Даллес жаноблари блан сўзлашаман.

Савол (Эдвард П. Морган, «Америкэн бродкастинг компани»): Министр жаноблари, Сиз шу ҳафта ичида Сан-Францискода Шарқ блан Ғарб ўртасида яхши ҳамжиҳатлик ўрнатиш йўлида бирор натижага эришилди деб ҳисоблайсизми? Агар шундай деб ҳисоблаётган бўлсангиз, қандай натижага эришилади?

Жавоб: фикримча, биз Сан-Францискода шу вақт ичида бўлган учрашувларда ва ўзаро алоқаларда ижобий натижаларга эришдик. Шунга боғлиқ қандайдир конкрет масалалар тўғрисида бирор нарса дейиш қийин, чунки учрашувлар ва ўзаро алоқалар жуда кўп масалалар устида бўлди.

Савол (Чолмерс Робертс, «Вашингтон пост энд Таймс геральд» газетасининг мухбири): Ғарб министрлари, афтидан, Жанвада масалаларни моҳияти жиҳатидан ҳал қилишга ҳаракат қилинмаслиги лозим, балки келгусида бўладиган музокараларнинг процедураси ҳақидаги масалагина муҳокама қилиниши лозим, деган позицияни тутаётганга ўхшайди. Бундай позиция Совет Иттифоқи учун мақбулми?

Жавоб: Мен шуни айтаоламанки, Жанва кенгаши тўғрисида хилма-хил фикрлар ва хилма-хил истаклар билдирилмоқда. Ҳарҳолда, бу — ҳукуматларнинг бошлиқларига таалуқли ишдир, бу масалаларни улар ўзлари кўриб чиқишлари ва ҳал этишлари лозим.

Савол (Фрэнк Карпентер, Ассошиэйтед Пресс агентлигидан): Молотов жаноблари, Даллес жанобларининг кечаги нутқи тўғрисида сизнинг фикрингиз қандай?

Жавоб: Даллес жаноблари Америка Қўшма Штатларининг позициясини баён қилиб берди. Бундан икки кун илгари мен Совет Иттифоқининг позициясини баён қилиб берган эдим. Ҳозирги вақтда мен фақат ана шуни айтаоламан.

Савол (А. Мезерик, Лондонда чиқадиган «Дейли меррор» газетасининг мухбири): Министр жаноблари, Совет Иттифоқи Тайвань ҳақидаги масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотида расмий равишда ўртага қўйишни кўзда тутадими?

Жавоб: Бу масала ҳозирги вақтда муҳокама қилинмаётир.

Савол (Кришна Баларaман, Мадрасдан келган ҳинд мухбири): Сиз Формоза районидаги ҳарбий аҳволга баҳо бераолмайсизми ва сизнинг фикрингизча, Формозодаги аҳвол ёмонлашаётирми ёки йўқми?

Жавоб: Сиз Формоза деб атаган Тайвань районидаги аҳвол менинг назаримда уруш характеридаги хавфни, тинчликни бузиш хавфини туғдиради. Фикримча, ҳозирги вақтда аҳвол ёмонлашаётгани йўқ, аммо хавф йўқолган эмас.

Савол (Вера Дин хоним, «Ташқи сиёсат ассосиацияси»дан): Молотов жаноблари, Сиз ўзингиз таклиф этган Европа хавфсизлик системасининг тафсилотлари ҳақида айтиб беролмайсизми ва бу система Пинэ жанобларининг региональ хавфсизлик системалари ўртасида региональаро битимлар тўғрисидаги таклифига қанчалик ўхшаганлиги ҳақида ма'лумот беролмайсизми?

Жавоб: Европада коллектив хавфсизлик системасини Совет Иттифоқи ўтган йилнинг бошларидаёқ таклиф этган эди. Бу системанинг моҳияти шундан иборатки, у, Европадаги ҳамма давлатлар учун уларнинг социал системалари турлича бўлишидан қат'и назар, хавфсизликни та'минлаши лозим. Шу блан бирга, Европа коллектив хавфсизлигининг бундай системасида ҳозирги вақтда Германиянинг икки қисми, Германия Демократик Республикаси ҳам, Германия Федерал Республикаси ҳам қатнашаолган бўлур эди, деб кўзда тутилади. Германия бирлаштирилганидан кейин бу системада бирлашган Германия қатнашар эди. Бундай система Пинэ жаноблари таклиф этган системадан қанчалик фарқ қилишини ўрганиб чиқиш керак. Европада коллектив хавфсизлик системаси тўғрисидаги совет проектидаги асосий нарса шундан иборатки, Европадаги ҳарбий блоклар проблемасига, бирқанча давлатларнинг бошқа давлатларга қарши қаратилган ҳарбий блоклари проблемасига хотима бериш керак. Бу проектнинг мақсади — Европадаги ҳамма мамлакатлар учун тинчликни ва хавфсизликни та'минлашдир.

Савол (Ларри Лесур, «Колумбия бродкастинг систем» деган радиотелевизион компаниясининг мухбири): Министр жаноблари, Жанвага борадиган совет делегациясига бош министр Булганин бошчилик қиладими?

Жавоб: Ҳа, албатта.

Савол (Жеймс Рестон, «Нью-Йорк таймс» газетасининг обзорчиси): Сэр, сизга икки савол беришимга рухсат этгайсиз. Биринчидан, ҳозирги вақтда бизни шу нарса жуда қизиқтирадики, у ҳам бўлса, бизнинг фикримизча, совет ташқи сиёсатида, жумладан, Югославия, Австрия ва Германия масаласида катта ўзгариш бўлаётир. Бунинг сабаби нима? Иккинчи савол — сиз Германияни тинч ва демократик асосда бирлаштириш тарафдори эканлигингиз ҳақида айтдингиз. Бу сўзингиз ҳозирги вақтда Шарқий Германияда ҳукм сураётган системани бутун Германияга ёйиш деган ма'нони англатадими?

Жавоб: Биринчи саволга келганда, мен бу саволга қисқача жавоб бераман. Агар Рестон жаноблари воқиаларнинг бориши блан муфассал танишса, У, ҳозирги вақтда Совет Иттифоқининг ташқи сиёсат соҳасида амалга ошираётган тадбирлари Совет Иттифоқи, доимо юргизиб келаётган ташқи сиёсатнинг тинчликни мустаҳкамлаш сиёсатининг изчиллик блан ривожланиб боришидан иборат эканлигини пайқаб олар эди.

Иккинчи савол ҳақида. Бизнинг таклифларимизга, Совет Иттифоқининг Германияни қайтадан бирлаштириш ҳақидаги таклифларига келганда, биз шундай нуқтаи назарга амал қилмоқдамиз. Бирлашган Германияга ҳозирги вақтда Шарқий Германияда амалда бўлган режим ҳам, шунингдек, Ғарбий Германияда амлда бўлган режим ҳам жорий қилинмаслиги лозим, албатта. Бирлашган Германияда қандай режим бўлиши лозимлигини ва қандай режим бўлажагини герман халқининг ўзи эркин умумгерман сайловида ҳал этиши лозим.

Ихтиёримизда ярим соат вақт бор эди. Биз ана шу вақтдан фойдаландик. Э'тиборингиз учун сизларга ташаккур билдиришга рухсат этгайсиз.

Савол (Поль Рэнкин, Рейтер агентлигининг мухбири): Сиз Европадаги ҳамма давлатларни ўз ичига олиши лозим бўлган Европа хавфсизлик системаси тўғрисида сўзладингиз. Сиз доктор Аденауэрнинг, бундай системада АҚШ ва Канада тўла ҳуқуқли а'зо бўлишлари лозим, деган таклифига тарафдормисиз?

Жавоб: Биз илгари айтиб ўтганимиздек, Америка Қўшма Штатлари агар ўзи буни хоҳласа, Европа коллектив хавфсизлик системасида унинг иштирок қилаолишига бизда ҳечқандай шубҳа йўқ.

Шундан кейин мухбирлар матбуот конференцияси учун ташаккур изҳор қилдилар.

Сан-Францискода В. М. Молотов ҳузурида қабул маросимлари

САН-ФРАНЦИСКО, 25 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** БМТ юбилей сессиясидаги совет делегациясининг бошлиғи В. М. Молотов 24 июньда Бельгия, Таиланд, Ливан ва Норвегиянинг БМТ юбилей сессиясида қатнашаётган делегациялари учун зиёфат берди. Зиёфатда Бельгия ташқи ишлар министри Спаак, Таиланд ташқи ишлар министри Ван Вайтхаякон, Ливан делегацияси бошлиғи Малик, Норвегия делегацияси бошлиғи савдо министри Скауг ва мазкур мамлакатлар делегацияларининг а'золари ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан зиёфатда БМТ юбилей сессиясидаги совет делегациясининг а'золари ҳозир бўлдилар.

Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

САН-ФРАНЦИСКО, 25 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** 24 июньда СССРнинг БМТ юбилей сессиясидаги делегацияси бошлиғи В. М. Молотов Польшэ Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Янги Зеландия ва Исроил делегациялари учун зиёфат берди.

Зиёфатда Польша ташқи ишлар министри Скшешевский, Чехословакия Республикасининг ташқи ишлар министри Давид, Янги Зеландиянинг БМТдаги доимий вакили Мунро, Исроилнинг АҚШдаги элчиси Эбан ва мазкур мамлакатлар делегацияларининг а'золари ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда Украина ССР делегациясининг бошлиғи Л. Ф. Паламарчук, Белоруссия ССР делегациясининг бошлиғи К. В. Киселев ва СССРнинг БМТ юбилей сессиясидаги делегациялари а'золари ҳозир бўлдилар. Зиёфат дўстона вазиятда ўтди.

САН-ФРАНЦИСКО, 25 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** 24 июньда СССРнинг БМТ юбилей сессиясидаги делегацияси бошлиғи, ССР Иттифоқи Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва СССР Ташқи ишлар министри В. М. Молотов Сан-Франциско шаҳарининг бошлиғи Робинсонни ва Сан-Франциско шаҳарининг БМТ юбилей сессиясини ўтказиш юзасидан тузилган ижроия комитети раиси Роберт Гросни қабул қилди. Қабул маросимида Сан-Франциско шаҳри ижроия комитетининг а'золари ҳам ҳозир бўлдилар.

Қабул маросими дўстона вазиятда ўтди.

Сан-Францискода АҚШ давлат секретари Даллес ҳузурида қабул маросими

САН-ФРАНЦИСКО, 25 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** 23 июнь кечқурун АҚШнинг БМТ юбилей сессиясидаги делегацияси бошлиғи давлат секретари Даллес БМТ юбилей сессияси делегатлари шарафига қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида СССР делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари ва СССР Ташқи ишлар министри В. М. Молотов ҳозир бўлди. Қабул маросимида Украина ССР делегацияси бошлиғи Ташқи ишлар министри Л. Ф. Паламарчук, Белоруссия ССР делегацияси бошлиғи Ташқи ишлар министри К. В. Киселев ҳам ҳозир бўлдилар.

Мао Цзэ-дун ВДР ҳукумат делегациясини қабул қилди

ПЕКИН, 25 июнь. (ТАСС). Хитой Халқ Республикасининг раиси Мао Цзэ-дун бугун Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумат делегациясини қабул қилди. Бу делегация Хитой ҳукуматининг таклифи блан Хитойга келган эди.

Қабул маросимида қуйидагилар ҳозир бўлдилар: ВДР ҳукумат делегациясининг бошлиғи президент Хо Ши Мин, Вьетнам меҳнаткашлар партиясининг бош секретари Труонг Шин, молия министри Ле Ван Хьен, саноат ва савдо министри Фан Ань, маориф министри Нгуен Ван Ксюен, қишлоқ хўжалик ва ўрмончилик министри Нгуен Ксюан Ием, ташқи ишлар министрининг ўринбосари Унг Ван Кьсем, президент канцеляриясининг министр ўринбосари даражасидаги бошлиғи Нгуен Дуи Тринь, соғликни сақлаш министрининг ўринбосари Фам Нгок Тханк ва ВДРнинг ХХРдаги элчиси Хоанг Ван Хоан.

Қабул маросимида Хитой томонидан қуйидагилар ҳозир бўлдилар. ХХР раисининг ўринбосари Чжу Дэ, халқ вакиллари Умумхитой мажлиси доимий комитетининг раиси, Хитой Коммунистик партияси Марказий комитетининг секретари Лю Шао-ци, ХХР Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай, халқ вакиллари Умумхитой мажлиси доимий комитети раисининг ўринбосарлари Линь Бо-Цюй, Ли Цзи-шэн, Шэнь Цзюнь-жу, Хуан Янь-цэй, халқ вакиллари Умумхитой мажлиси доимий комитети раисининг ўринбосари ва Пекин шаҳар мэри Пин Чжэнь, ХХР Давлат кенгаши бош министрининг ўринбосарлари Чэнь Юнь, Пин Дэ-хуай, ХХР Давлат кенгаши бош министрининг ўринбосари, Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг а'зоси ва ХКП Марказий комитетининг секретари Дэн Сяо-пин, ХХР Давлат кенгаши бош министрининг ўринбосарлари Хэ Лун, Чэнь И, Ли Фу-чунь, Ли Сянь-нянь, олий халқ судининг раиси Дун Би-у, давлат қурилиши комитетининг раиси Бо И-бо, ташқи савдо министри Е Цзи-чжуан, темир йўллар министри Тэн Дай-юань, олий та'лим министри Ян Сю-фин, ташқи ишлар министрининг ўринбосарлари Чжан Вэнь-тянь, Ван Цзя-сян, Цзи Пин-фэй, шунингдек ХХРнинг ВДРдаги элчиси Ло Гуй-бо.

Суҳбат 50 минут давом этди.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК АССАМБЛЕЯСИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилотига Мурожаат

ХЕЛЬСИНКИ, 25 июнь. (ТАСС махсус мухбири). 24 июньдаги ялпи мажлисда Жаҳон Тинчлик Ассамблеяси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тузилганига 10 йил тўлганлиги муносабати блан бу ташкилотга қуйидаги мактубни қабул қилди:

Тинчлик кучларининг Жаҳон Ассамблеяси Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тузилганига ўн йил тўлганлиги муносабати блан уни табриклайди.

Халқлар жуда яхши эслайдиларки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти миллатлар бошига жуда кўп қайғу-алам, вайронгарчилик, бахтсизлик келтирган уруш тамом бўлганидан кейиноқ кўп ўтмай тузилган эди. Халқлар жуда яхши эслайдиларки, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти фашизм устидан умумий ғалаба қозониш учун биргаликда курашган давлатларнинг якдиллик блан қабул қилган қарори натижасида тузилган эди.

Бу эса, халқларда катта умидлар туғдирди.

Бинобарин, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ўз уставига ва ташкилотнинг та'сирчанлигини та'минлайдиган принципга, я'ни буюк давлатлар ўртасидаги якдиллик принципига садоқатли бўлиши лозим.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳақиқатан ҳам ҳамма давлатларни ўз ичига қамраб оладиган ташкилот бўлмоғи лозим. Шунинг учун Хитой Халқ Республикаси ҳақли суратда ўзига тегишли бўлган ўринни эгаллаши лозим; БМТга қабул қилиш ҳақида ариза берган давлатларнинг илтимосини қондириш зарур.

Агар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ана шу йўлдан борадиган бўлса, у, халқларнинг унга боғлаган умидларини рўёбга чиқараолади.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тузилганига ўн йил тўлганида дун'ёнинг ҳамма мамлакатларидаги юз миллионларча кишиларнинг туйғуларини ифода қилувчи Жаҳон Тинчлик Ассамблеясининг истаклари ана шундайдир. БМТ қуролсизланиш ва атом қуролини тақиқлаш масаласида битимга келишни та'минлаши лозим, У, барча халқлар ўртасида самарали ҳамкорлик ўрнатиши лозим.

* * *

Бугун кун бўйи Жаҳон Тинчлик Ассамблеяси комиссияларда ўз ишини давом эттиради.

Эртага ялпи мажлис бўлади.

БМТнинг Сан-Францискодаги юбилей сессиясида

САН-ФРАНЦИСКО, 25 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** БМТ юбилей сессиясининг 24 июньдаги эрталабки мажлисида биринчи бўлиб Канада ташқи ишлар министри Пирсон сўзга чиқди. Пирсон мавжуд ташвиш ва ишончсизликларни «актив ва дўстона ҳамкорлик қилиш йўли блан йўқотиш мумкин..., Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ана шунинг учун мавжудир», деди.

Эрталабки мажлисда сўзга чиққан АҚШ давлат секретари Даллес ўз нутқини кейинги йиллар ичида Қўшма Штатлар юргизиб келаётган сиёсатни мақташга бағишлади. Шу блан бирга, ҳозирги вақтгача ма'лум бўлмаган ҳечбир янги нарсани айтмади. БМТ журналистик доираларида айтишларича, Америка делегацияси бошлиғининг нутқи Совет ҳукуматининг қуролсизланиш, атом қуролини тақиқлаш ва янги уруш хавфини тугатиш масалалари юзасидан 10 майда тақдим этган таклифларига жавоб бермади. Буерда та'кидлаб ўтишларича, Даллеснинг нутқида СССР делегацияси бошлиғи В. М. Молотовнинг 22 июньда сўзлаган нутқида тилга олинган масалаларга ҳам жавоб берилмади.

Чехословакия делегациясининг бошлиғи, ташқи ишлар министри В. Давидга сўз берилади. Давид ўтган 10 йил ичида юз берган катта сиёсий ва иқтисодий ўзгаришларни кўрсатиб, антигитлерчи коалициянинг ғалаба қозонганлиги натижасида Европадаги бирқанча мамлакатларда тарихда биринчи марта ўз тақдирларини ўзлари мустақил равишда ҳал қилиш ва халқ демократияси йўлига қадам қўйиш имконияти вужудга келганлигини уқтириб ўтди.

Бу халқ демократияси мамлакатлари ва Совет Иттифоқи, деди В. Давид, давлат суверенитетига, бузилмас дўстликка ва беғараз қардошлик ёрдамига асосланган кенг ҳамкорликни ўрнатдилар, бу эса тинчликни сақлаш ишига қўшилган муҳим ҳиссадир ва БМТ Уставидаги принциплар ҳамда мақсадларнинг амалда рўёбга чиқарилишидир.

АҚШ вакили, деди Чехословакия делегациясининг бошлиғи, ўз нутқида халқ демократияси мамлакатлари тўғрисида йўл қўйиб бўлмайдиган да'воларни такрорлашни зарур деб топди. Юбилей сессиямизда бу хил хуружларнинг бўлаётганлиги муносабати блан таассуф қилса арзийди, бундай хуружлар фақат совуқ муносабатлар уруши мақсадларига, БМТнинг вазифа ва бурчларига зид бўлган мақсадларга хизмат қилади, холос. Чехословакия халқларининг озодлиги ва мустақиллиги ҳечқачон ҳозирги вақтдагидек тўла бўлаолган эмас эди. Чехословакия халқлари ўзларининг ички ишларига бошқа бировларнинг аралашувига йўл қўймайдилар.

Бутун дун'ё халқлари тинчликка ташнадирлар, — деди В. Давид, — шу блан бирга, биз БМТ а'зоси бўлган ба'зи давлатлардаги ҳукмрон доираларнинг агрессив блоклар тузаётганликларини, зўр бериб қуролланишни авж олдираётганликларини, ўзгаларнинг территорияларида ҳарбий базалар қураётганликларини, уруш пропагандасини авж олдираётганликларини, атом ва водород бомбаларини қўлланишга чақираётганликларини, бошқа мамлакатларнинг суверенитетини поймол қилаётганликларини ва уларнинг ички ишларига аралашаётганликларини кўриб турибмиз. Бу хил сиёсат тинчликка ва халқаро хавфсизликка жиддий таҳдид қилади.

Тинчликсевар халқлар, шу жумладан Чехословакия халқи ҳам ўз хавфсизлигини ва тинч қурилишини та'минлаш учун тегишли тадбирлар кўриш жуда зарур деб ҳисоблайдилар. Бу жуда табиийдир. Европадаги 8 мамлакат ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Варшавада Шартнома тузилганлиги тинчликсевар давлатларнинг ана шундай тадбирларидан бири бўлди.

Германия блан ёнма-ён яшаб келаётган чехословак халқи, — деди ўз сўзини давом эттириб В. Давид, — Германия масаласининг ҳал этилишидан ғоят манфаатдордир. Чехословакия Германия Демократик Республикаси блан дўстона муносабатларда бўлиб келмоқда ва Германия Федерал Республикаси блан ўз муносабатларини нормаллаштиришга тайёрдир.

Чехословакия БМТни мустаҳкамлашга доимо ҳаракат қилиб келди, — деди Давид. — Шу сабабдан, биз БМТда, айниқса Хавфсизлик Кенгашида беш буюк давлатдан бири — 600 миллионли хитой халқининг вакили бўлган Хитой Халқ Республикаси иштирок қилдирилмаётганлиги каби ғайритабиий аҳволга чидаб тураолмаймиз.

Кечиктириб бўлмайдиган вазифаларни ҳал қилмоқ учун, деб уқтириб ўтди В. Давид, БМТ а'зоси бўлган ҳамма давлатлар ўртасида, даставвал Хавфсизлик Кенгашининг доимий а'золари ўртасида яқин ҳамкорлик ва тўла ишонч бўлиши зарур. Совет ҳукуматининг 10 майдаги таклифлари шундай конкрет тадбирларни ўз ичига оладики, бу тадбирлар давлатлар ўртасидаги ишончсизликни йўқотади ва жуда муҳим масалада — қурол-яроғни ва қуролли кучларни камайтириш, атом қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлаш, бу тадбирларнинг амалга оширилиши устидан халқаро контроль ўрнатиш масаласида битимга келиш юзасидан кенг имконият туғдиради.

Индонезия делегати Чандронегоро Суджарво ўз нутқининг анча катта қисмини мустамлака ва қарам мамлакатлардаги миллий-озодлик ҳаракати масалаларига бағишлади ва делегатларни Осиё ҳамда Африка халқларининг миллий онги уйғонганлиги блан ҳисоблашишга чақирди. У, янги Осиёга реалистик назардан қарашга чақирди. Мана бундай янги қарашнинг биринчи натижаси — деди Индонезия делегати,— Хитой Халқ Республикасини БМТда қатнаштиришдан иборат бўлмоғи лозим.

«Биз, — деди ўз сўзининг охирида Индонезия делегати, — уруш учун эмас, балки тинчлик учун меҳнат қилмоғимиз лозим. Осиё ва Африка мамлакатларининг Бандунгда бўлган, 10 моддадан иборат Декларацияни э'лон қилган ва бутун дун'ёда тинчликка ҳамда ҳамкорликка чақирган конференциясини ер юзидаги аҳолининг ярмидан кўпроғи қўллаб-қувватлади. Бу конференция тинчлик ишига муҳим ҳисса қўшди. Индонезия мавжуд халқаро кескинликни умумий куч-ғайратимиз воситаси блан йўқотиш мумкин деб қаттиқ ишонади.

Сессиянинг эрталабки мажлисида Перу, Эфиопия, Эквадор делегацияларининг бошлиқлари ҳам сўзладилар.

БМТ юбилей сессиясининг кундузги мажлисида Уругвай, Миср, Афғонистон, Боливия, Украина ССР, Саудия Арабистони, Сальвадор ва Ҳиндистон вакиллари сўзга чиқдилар.

САН-ФРАНЦИСКО, 26 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** БМТ юбилей сессиясининг 24 июньдаги кундузги мажлисида сўзга чиққан Украина ССР делегацияси бошлиғи. Украина ССР Ташқи ишлар министри Л. Ф. Паламарчук уқтириб ўтдики, БМТ Уставида ҳамма давлатларнинг сабр-чидам блан иш кўришга ва бир-бири блан тотув яшашга чақирилганлиги тотув яшаш принципи БМТнинг асосий принципларидан бири эканлигини та'кидлайди. Бизнинг замонимизда, — деди Л. Ф. Паламарчук, — жаҳондаги кучларнинг нисбати ҳозирги вақтдагидай тус олган бир вақтда тотув яшаш сиёсати ҳарбир давлатнинг миллий манфаатларига жавоб берадиган бирданбир мумкин бўлган ва оқилона йўлдир.

Украина ССР вакили айтдики, халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш учун етарли об'ектив шароит ва имкониятлар мавжуд.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти а'зоси бўлган мамлакатлар ана шу имкониятлардан фойдаланишга интилишлари ва буни исташлари зарур, шу блан бирга, халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш бирор халқнинг озодлигини ва миллий ҳуқуқларини поймол қилиш ёки камайтириш ҳисобига қилинмаслиги, балки давлатлар ва халқларнинг демократик ҳуқуқларини та'минлаш ва мумкин қадар мустаҳкамлаш йўли блан қилиниши лозим. Л. Ф. Паламарчук Совет ҳукуматининг тинчлик ва хавфсизлик соҳасидаги энг муҳим халқаро проблемалар юзасидан, халқаро ҳамкорлик ва ўзаро ишонч атмосфераси вужудга келтириш юзасидан юбилей сессиясида баён қилинган таклифларига делегатларнинг э'тиборини жалб қилди.

Украина ССР делегациясининг бошлиғи ўз сўзининг охирида бундай деди: биз ўз мажлисимизни БМТ мақсадлари ва принципларига содиқ эканлигимизни ялпи ифода қилишимиз блан тамомлаб халқларга тинчлик бўлишига янги умидлар бағишлаймиз, ҳамма учун тинчлик йўлида олиб борилаётган курашда уларнинг кучларини оширамиз.

Миср ташқи ишлар министри Фавзий ўз нутқида буюк давлатларнинг ўз ўрталаридаги ихтилофларни музокаралар йўли блан ҳал этиш йўлида «яқинда куч— ғайрат сарф қилганликларини» табриклади. У, БМТ а'зоси бўлган давлатларни янада активроқ ҳамкорлик қилишга ва жанжалли проблемаларни музокаралар йўли блан ҳал этишга чақирди, «бу эса, ўзаро ишонч атмосферасини вужудга келтиришга ёрдам берган бўлур эди» деди. Миср делегати, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ўз куч-ғайратини қуролсизланиш проблемаси, коллектив хавфсизлик системаси барпо этиш проблемаси, ва янги а'золар қабул қилиш проблемаси каби муҳим проблемаларни ҳал этишга қаратиши лозим, деди.

Афғонистон делегациясининг бошлиғи ташқи ишлар министри Сардор Муҳаммад Наим ўз нутқида айтдики, «бутун дун'ёда тинчлик ўрнатиш ва тинчликни сақлаш ташкилотнинг ҳамма а'золаридан биргаликда ҳаракат қилишни талаб этади... Бутун дун'ёда тинчлик ишини мустаҳкамлаш давлатлар ўртасида ишонч вужудга келтириш блан яқин боғлангандир. Давлатлар ўртасида ишонч ўрнатилиши кескинликни юмшатиши ва қуролсизланишга йўл очиб бериши мумкин.

Кундузги мажлис охирида Ҳиндистон вакили К. Менон сўзга чиқди. У тўрт давлат бошлиқлари кенгашининг муваффақиятли тамомланишига умид билдирди. К. Менон нутқи блан БМТ а'зоси бўлган 60 давлат делегациялари бошлиқларининг нутқлари тамом бўлди.

БМТ юбилей сессиясининг кечки мажлисида сессияга таклиф қилинган собиқ АҚШ президенти Трумэн нутқ сўзлади. Трумэн, ҳозирги вақтда буюк давлатлар ўртасида «катта ҳамжиҳатлик бўлиши» мумкинлигини кўрсатадиган аломатлар бор, деди. Трумэн буюк давлатлар ўртасида янада музокаралар ва кенгашлар ўтказиш ҳақидаги таклифларни ёқлаб гапирди.

Кечки мажлисида БМТдаги махсус агентликларнинг бошлиқлари номидан қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат масалалари блан шуғулланучи ташкилотнинг бош директори Филип Кардон нутқ сўзлади.

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

В. М. Молотов Сан-Францискодан жўнаб кетди

САН-ФРАНЦИСКО, 25 июнь. **(ТАСС махсус мухбири).** СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари ва СССР Ташқи ишлар министри В. М. Молотов Совет Иттифоқига қайтиш учун бугун кечқурун Сан-Францискодан Нью-Йоркка жўнаб кетди. В. М. Молотов блан бирга СССРнинг АҚШдаги элчиси Г. Н. Зарубин ҳам жўнаб кетди.

Ж. НЕРУ — БЕЛГРАДНИНГ ФАХРИЙ ГРАЖДАНИ

БЕЛГРАД, 25 июнь. (ТАСС). «Борба» газетаси билдиради: Белград шаҳар халқ комитети кеча ўтказилган мажлисида Ҳиндистон Бош министри Ж. Неруга Белграднинг фахрий граждани унвонини берди.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 28/VI да **Шамсиқамар.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/VI да **Кармен.** Дирижёр — СССР халқ артисти. Сталин мукофоти лауреати, профессор **Мухтор Ашрафий.**

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА ёзги театр — 28 ва 29/VI кеч соат 9 яримда катта концерт. СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ҳалима Носирова,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлардан **Мирзаев, Султоновлар** қатнашади.

«Родина» (эрталаб соат 10 дан кеч 6 гача), қишки НАВОИЙ номли (кеч соат 10 гача), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 10 гача), **«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ»** (кундуз) — янги бадиий фильм **Андриеш.** Қишки «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 10 гача), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 5 ва 7 да) — янги бадиий фильм **Назар Стодоля.**

НАВОИЙ номли (қишки) — кеч соат 10 да **Парма ибодатчиси.** (иккала серия).

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 10 да **Мексикали қиз.**

«ВАТАН», ёзги НАВОИЙ номли — **Андриеш.**

«ИСКРА» (ёзги) — **Дадам, ойим, хизматкор қиз ва мен.**

«ХИВА», «УДАРНИК», КИРОВ номли — **Назар Стодоля.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Мичурин,** кечқурун **Қутб доираси ёнида.**

«ПРОМТЕХМОНТАЖ»
ишлар бошлиғи бошқармасига ишлабчиқариш-техника бўлимининг бошлиғи (монтаж ташкилотларидаги ишдан тажрибаси бўлган инженер), **механик инженерлар,** 3—7 разрядли **монтажчи-слесарьлар, электросваршиклар, газосваршиклар, қўрғошин кавшарловчилар**

ҚЕРАҚ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогическая кўча 175.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142

Р. 04893 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. №: — А 1465.